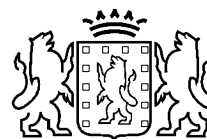

gemeente harderwijk

DATUM: 27 november 2018
ONS KENMERK: W2017-0383 / 17h0008137
UW BRIEF VAN:
UW KENMERK:
ONDERWERP: Aanvraag omgevingsvergunning uitgebreid
Leuvenumsebos MTB-route

Geachte,

Op 21 augustus 2017 hebben wij uw aanvraag voor een omgevingsvergunning ontvangen voor de aanleg van een mtb-route met de volgende activiteiten:

- Aanleggen (Art. 2.1 lid 1b Wabo)
- Handelen in strijd met regels RO (Art. 2.1 lid 1c Wabo)
- Handelingen in beschermd natuurgeb. (NBW 16)

In deze brief informeren wij u over welke beslissing op de aanvraag is genomen.

Verlenen omgevingsvergunning uitgebreid

Wij hebben besloten de gevraagde vergunning te verlenen. De overwegingen, voorschriften en een overzicht van de bij deze vergunning behorende bijlagen zijn bijgevoegd en maken onderdeel uit van dit besluit.

Wij raden u aan om de vergunning met de bijbehorende bijlagen zorgvuldig door te nemen. Dit kan veel misverstanden voorkomen. U moet namelijk de aan de vergunning verbonden voorschriften naleven. Let op: wij maken u er op attent dat u op eigen risico handelt als u gebruik maakt van de verleende vergunning voordat deze onherroepelijk is.

Doorbreken aanhouding

Uw aanvraag is getoetst aan alle relevante wet- en regelgeving en voldoet hieraan. Er is op dit moment geen reden om de vergunning niet te verlenen. De beslissing op uw aanvraag moeten wij echter aanhouden. Aanhouding van de beslissing vindt plaats omdat er een bestemmingsplan in ontwerp ter inzage is gelegd.

In afwijking van het voorgaande kunnen wij de omgevingsvergunning echter toch verlenen als de activiteit niet in strijd is met het in voorbereiding zijnde bestemmingsplan. Het bouwplan is niet in strijd met het in voorbereiding zijnde bestemmingsplan 'Partiele herziening parkeerregeling bestemmingsplannen'. Daarom verlenen wij u de omgevingsvergunning.

DOMEIN: Ruimte
BEHANDELD DOOR: de heer K. Kamphorst
TELEFOONNUMMER: 0341 411 911
BIJLAGEN: Div.

Havendam 56
Postbus 149
3840 AC Harderwijk
gemeente@harderwijk.nl
Telefoon (0341) 411 911
Telefax (0341) 425 895

Verklaring van geen bedenkingen

Op grond van artikel 2.27 Wabo wijst het Bor of een bijzondere wet categorieën van gevallen aan waarvoor geldt dat een omgevingsvergunning niet wordt verleend dan nadat een daarbij aangewezen bestuursorgaan heeft verklaard dat het daartegen geen bedenkingen heeft. Deze situatie doet zich hier voor. Er is een verklaring van geen bedenkingen nodig voor het aspect: natuurbescherming.

Verklaring van geen bedenkingen natuurbescherming

De wet Natuurbescherming bepaalt dat de omgevingsvergunning voor wat betreft het natuurbeschermingsaspect moet worden geweigerd als het bestuursorgaan dat bevoegd zou zijn om de vergunning te verlenen heeft verklaard dat het bedenkingen heeft. Concreet betekent dit dat wij bij de provincie Gelderland een 'verklaring van geen bedenkingen' hebben gevraagd voor het aspect natuurbescherming. Uit de ontvangen verklaring van geen bedenkingen blijkt dat de aangevraagde activiteiten de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000 gebied zullen aantasten.

Voor de motivering wordt verwezen naar de verklaring van geen bedenkingen, die als bijlage bij het besluit is gevoegd.

Bij deze vergunning behorende bijlagen

De bijlagen zoals vermeld in de bijgevoegde documentenlijst maken onderdeel uit van deze beschikking.

Betaling leges

Overeenkomstig de legesverordening bent u voor het in behandeling nemen van uw aanvraag voor een omgevingsvergunning leges verschuldigd tot een bedrag van € . Voor betaling van dit bedrag ontvangt u separaat een gespecificeerde nota. Bij deze nota wordt vermeld op welke wijze u eventueel bezwaar kunt aantekenen tegen de hoogte van het legesbedrag en de gehanteerde grondslagen.

Publicatie

Het voornemen om medewerking te verlenen aan uw aanvraag is gepubliceerd op de gemeentepagina van 'Het Kontakt' van 11 april 2018. De aanvraag, het conceptbesluit en het ontwerp van de verklaring van geen bedenkingen hebben voor de duur van 6 weken ter inzage gelegen. Er zijn twee zienswijzen ingediend.

De eerste zienswijze is van Rijksvastgoedbedrijf, handelend namens de Minister van Defensie. De zienswijze is gericht op een niet geautoriseerde delen tracé MTB route over Defensieterrein. Deze zienswijze heeft betrekking op de MTB route die gelegen is op het grondgebied van gemeente Ermelo en maakt hierbij geen deel uit van voorliggend besluit.

De tweede zienswijze is afkomstig van een inwoner van Harderwijk. De zienswijze is gericht op het gedeelte waar de route is gepland tussen de Plaggenweg en de voetbalvelden van VVOG, dit betreft een hondenloopgebied. Aan deze zienswijze is met het voorliggend besluit tegemoet gekomen. Op het gedeelte tussen de Plaggenweg en de voetbalvelden van VVOG is er voor een alternatieve route gekozen waar het hondenloopgebied wordt vermeden.

Inwerkingtreding

Deze vergunning treedt in werking met ingang van de dag na afloop van de beroepstermijn.

Beroep

Tegen het besluit kan door belanghebbenden beroep worden aangetekend. Meer informatie hierover vindt u in de bijlage bij deze brief. De beroepstermijn bedraagt 6 weken en vangt aan de dag na publicatie.

Inlichtingen

Heeft u nog vragen? Neemt u dan contact op met de coördinator die uw aanvraag behandelt, de heer K.kamphorst, telefoon 0341 411 911.

Met vriendelijke groet,
Namens burgemeester en wethouders,

De heer E. Okkema
directeur Domein Ruimte

Bijlagen

- Overweging en voorschriften deelactiviteit Aanleggen
- Overweging en voorschriften deelactiviteit Handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening
- Documentenlijst
- Legesformulier
- Beroep tegen het besluit
- Verklaring van geen bedenkingen wet natuurbescherming

BIJLAGE ACTIVITEIT 'AANLEGGEN /UITVOEREN WERK'

OVERWEGINGEN

In artikel 2 lid 1 sub b Wabo is bepaald dat het verboden is zonder omgevingsvergunning een project uit te voeren voor zover dat geheel of gedeeltelijk bestaat uit het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde of van werkzaamheden, in gevallen waarin dat bij een bestemmingsplan, beheersverordening, exploitatieplan of voorbereidingsbesluit is bepaald.

In artikel 2.11 lid 1 Wabo is bepaald dat voor zover de aanvraag betrekking heeft op een activiteit als bedoeld in artikel 2 lid 1 sub b Wabo, waaromtrent regels zijn gesteld in een bestemmingsplan, beheersverordening, exploitatieplan of voorbereidingsbesluit, de omgevingsvergunning wordt geweigerd indien het werk of de werkzaamheid daarmee in strijd is of in strijd is met de regels die zijn gesteld krachtens artikel 4.1, derde lid, of 4.3, derde lid, van de Wet ruimtelijke ordening.

Onderhavige aanvraag is in strijd met het bestemmingsplan Buitengebied 2014.

Strijdigheid

De activiteit betreft het aanleggen van een mtb-route op gronden die ingevolge het bestemmingsplan Buitengebied 2014 zijn bestemd als 'Natuur' (artikel 10). Het realiseren van mtb-route is op grond van de gebruiksbepalingen niet toegestaan binnen de hiervoor genoemde bestemming.

Op grond van het bepaalde in artikel 10 lid 5 is het verboden om zonder omgevingsvergunning werken of werkzaamheden uit te voeren voor het verlagen, vergraven, ophogen of egaliseren van de bodem. Met toepassing van deze omgevingsvergunning kan de voornoemde strijdigheid worden opgeheven.

Artikel 2.11 lid 2 Wabo bepaalt dat, in afwijking van het bepaalde in artikel 2.11 lid 1 Wabo, een omgevingsvergunning die op grond van artikel 2. lid 1 sub b Wabo is vereist, kan worden verleend indien dat door toepassing van artikel 2.12 Wabo mogelijk is.

In deze situatie verlenen wij de omgevingsvergunning op basis van:

- artikel 2.12 lid 1 sub a onder 3 Wabo

Motivering

In het vigerende bestemmingsplan Buitengebied 2014 is, onder artikel 10.5 lid d, aangegeven dat de omgevingsvergunning alleen mag worden verleend wanneer er geen afbreuk wordt gedaan aan de waarden en/of functies welke het plan beoogt te beschermen dan wel hieraan door het stellen van voorwaarden voldoende tegemoet kan worden gekomen. De aanvraag omgevingsvergunning is ook voor advies verstuurd naar de Provincie Gelderland. De provincie Gelderland heeft een verklaring van geen bedenkingen afgegeven voor deze aanvraag. Hiermee is voldoende aangetoond dat er geen afbreuk plaatsvindt van de waarden en de functies van dit gebied.

VOORSCHRIFTEN

Geen nadere voorschriften.

BIJLAGE ACTIVITEIT 'HANDELEN IN STRIJD MET REGELS RUIMTELIJKE ORDENING'

OVERWEGINGEN

In artikel 2 lid 1 sub c Wabo is bepaald dat het verboden is zonder omgevingsvergunning een project uit te voeren voor zover dat geheel of gedeeltelijk bestaat uit het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met een bestemmingsplan, een beheersverordening, een exploitatieplan, de regels gesteld krachtens artikel 4.1, derde lid, of 4.3, derde lid, van de Wet ruimtelijke ordening of een voorbereidingsbesluit voor zover toepassing is gegeven aan artikel 3.7, vierde lid, tweede volzin, van die wet.

Onderhavige aanvraag is in strijd met het bestemmingsplan.

Strijdigheid

De activiteit betreft het aanleggen van een mtb-route op gronden die ingevolge het bestemmingsplan Buitengebied 2014 zijn bestemd als 'Natuur' (artikel 10). Het realiseren van een mtb-route is op grond van de gebruiksbepalingen niet toegestaan binnen de hiervoor genoemde bestemming.

Wettelijke grondslag

De omgevingsvergunning die op grond van artikel 2 lid 1 sub c Wabo is vereist, kan slechts worden verleend in één van de gevallen zoals beschreven in artikel 2.12 Wabo.

In deze situatie verlenen wij de omgevingsvergunning op basis van artikel:
-artikel 2.12 lid 1 sub a onder 3 Wabo

Motivering besluit

Artikel 10 lid 1 van het vigerende bestemmingsplan 'Buitengebied 2014' kent een limitatieve opsomming onder dit artikel. Het realiseren van een mtb-route valt hier niet onder. De betreffende percelen vallen in het Natura2000-gebied. De provincie Gelderland heeft een verklaring afgegeven voor de realisatie van deze mtb-route. Ruimtelijk gezien zijn er geen bezwaren tegen dit bouwplan.

VOORSCHRIFTEN

Geen nadere voorschriften.

Documentenlijst W2017-0383 versie 1

3154803_1503317659099_papierenformulier
3154803_1503317659108_publiceerbareaanvraag
3154803_1503317468266_Uitvoering_aanleg_MTBroute_Ermelo_Harderwijk
3154803_1522741346216_2017-181_Natuurtoets_ATB-routes_Harderwijk__en_Ermelo_def_2
3154803_1543307343332_concept_VVGB_provincie
3154803_1543307343364_Ontwerp_Mountainbikeroute_Ermelo_def2
3154803_1543307343388_Ontwerp_mountainbikeroute_Harderwijk_def2

Beroep tegen het besluit

Met het nu genomen besluit bent u het misschien niet eens. In dat geval kunt u daartegen in beroep gaan bij de sector Bestuursrecht van de rechtbank Gelderland, een onafhankelijke rechter.

Hoe beroep indienen:

- schriftelijk, gedagtekend, voorzien van uw naam en adres en ondertekend;
- met vermelding van het besluit waartegen het beroep zich richt en de gronden van uw beroepschrift;
- binnen 6 weken na de datum van bekendmaking van het ontvangen besluit.
Bekendmaking gebeurt door toezending of uitreiking van het besluit of door kennisgeving ervan in een dagblad of op een andere geschikte manier;
- bij de rechtbank Gelderland, team Bestuursrecht, Postbus 9030, 6800 EM Gelderland.

Griffierecht

Voor de behandeling van uw beroep is griffierecht verschuldigd. De griffier van de rechtbank bericht u hierover direct na ontvangst van uw beroep.

Intussen...

Indiening van een beroepschrift maakt het besluit niet ongedaan. Het besluit wordt dus op het gebruikelijke tijdstip van kracht. Wilt u toch uitstel van dat tijdstip, dan moet u hiervoor een apart schriftelijk of langs digitale weg verzoek indienen bij:

De voorzieningenrechter van de rechtbank Gelderland, sector Bestuursrecht, Postbus 9030, 6800 EM Arnhem.

UITVOERING AANLEG MTBROUTES GEMEENTEN ERMELO EN HARDERWIJK

1 Inleiding

Tracks & Trails is gevraagd door de gemeenten Ermelo en Harderwijk om de bestaande mountainbikeroute te upgraden en uit te breiden. In samenspraak met relevante terreineigenaren is een tracé vastgesteld, waarbij er voor gekozen is om de bestaande route op te delen in twee routes: Ermelo en Harderwijk. De route gaat deels over bestaande paden en wegen, maar om de route interessanter te maken en mountainbikers te scheiden van wandelaars en ruiters worden er ook nieuwe paden aangelegd. Dit zijn de zogenaamde singletracks; paden van ongeveer 80 cm breed die in één richting te rijden zijn (zie kader). Bij het bepalen van de locaties van nieuw te bouwen singletracks is rekening gehouden met bijvoorbeeld overige recreanten, flora & fauna en cultuurhistorie.

Voordelen van singletracks

De aanleg van singletracks heeft belangrijke voordelen voor zowel terreinbeheerders, mountainbikers als andere recreanten:

- Singletracks zijn zeer aantrekkelijk om op te biken. Dit is niet alleen een voordeel voor mountainbikers, maar het zorgt er ook voor dat de neiging om er van af te wijken niet bijzonder groot is. Hiermee neem het regulerende karakter van een route toe.
- Uit onderzoek en de praktijk is bekend dat het grootste probleem van mountainbiken de conflicten zijn met wandelaars en ruiters. De oude route loopt uitsluitend op bestaande wegen en paden, waardoor dit niet wordt opgelost. Bij de bouw van nieuwe singletracks worden mountainbikers gescheiden van de andere recreantengroepen. De verbeterde regulering en het scheiden van recreantengroepen is voor terreineigenaren vaak een belangrijk argument om medewerking te leveren aan de bouw of upgrade van een mountainbikeroute. Als terreineigenaren weten dat singletracks niet dwars door natuurgebieden hoeven te lopen, maar ze daar gebouwd kunnen worden waar ze geen schade doen aan flora & fauna, bodem, erfgoed, andere recreanten en aardkundige waarden zijn velen bereid om mee te denken en te werken aan een nieuwe route of een upgrade van een bestaande route.
- Een ander voordeel van singletracks is dat ze veel gemakkelijker te onderhouden zijn (door vrijwilligers) dan bestaande paden in verband met de geringe breedte. Nieuwe mountainbikeroutes worden vrijwel allemaal (grotendeels) onderhouden door vrijwillige mountainbikers, dus gemak van onderhoud is dan een belangrijk punt.
- Singletracks zijn door hun flow (kronkelende vorm) vrij technisch van aard (stuurtechniek). Dit maakt singletracks interessant om op te rijden, maar zorgt er ook voor dat de snelheid van mountainbikers aanzienlijk lager komt te liggen. Dit vergroot de veiligheid (of beter: veiligheidsgevoel) voor andere recreantengroepen, maar zorgt er ook voor dat de actieradius van mountainbikers afneemt.
- Singletracks leiden mountainbikers naar die terreindelen waar het geen kwaad kan, bijvoorbeeld met het oog op flora & fauna en cultuurhistorie.

2 Werkzaamheden

Samen met de terreineigenaren is een tracé ontwikkeld. Hierbij zijn stroken aangewezen waarin nieuwe singletracks mogen worden gebouwd. De eerste stap in de uitvoering is om het tracé precies aan te wijzen, het zogenaamde uitvlaggen. Veelal gebeurt dit samen met de beheerder en/of ecooloog om er voor te zorgen dat de route op de meest geschikte locatie komt te liggen. Na goedkeuring van de beheerder/ecoloog gaan vrijwilligers snoeien. Bomen worden niet gekapt en struiken alleen als dit niet te voorkomen is. Het snoeien bestaat uit het verwijderen van struiken en opslag en takken aan

bomen die een gevaar zouden kunnen vormen voor de mountainbikers. Daarna komt een 2,5 tons minikraantje die de strooisel- en/of vegetatielaag wegschraapt. Zo nodig worden direct langs het pad afwateringsgeultjes gegraven van maximaal 30-40 cm diep om te voorkomen dat het pad modderig wordt. Dit kan namelijk tot gevolg hebben dat mountainbikers droge stukken op gaan zoeken en het pad breder wordt. Ook slijt het pad veel sneller. Deze afwateringsgeultjes liggen parallel aan het pad. Als de kraan klaar is (ongeveer 175 meter per dag) werken vrijwilligers de route af met hark en schop. Daarna worden routepalen geplaatst (onbehandeld eiken palen met PEFC keurmerk) en is de route klaar.

Figuur 1

Voorbeeld van een singletrack met afwateringsgeultjes

Natuurtoets verbeteren MTB-routes Harderwijk en Ermelo; aanleg single tracks

Rapport: 2017/181

Natuurtoets verbeteren MTB-routes Harderwijk en Ermelo; aanleg single tracks

Colofon

© 2017

Fopma NatuurAdvies

Tekst, samenstelling:

Albert Fopma, Fopma NatuurAdvies

Opdrachtgever:

Dhr. P. Jansen, Tracks & Trails

Wijze van citeren:

Fopma, A, 2017 Natuurtoets verbeteren MTB-routes Harderwijk en Ermelo; aanleg single tracks; *Fopma NatuurAdvies* Rapport 2017-181, Wapse.

Niets uit dit rapport mag worden veelelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Fopma NatuurAdvies. Ook mag het zonder een dergelijke toestemming niet worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Fopma NatuurAdvies is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Fopma NatuurAdvies. De opdrachtgever vrijwaart Fopma NatuurAdvies voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Fopma NatuurAdvies is lid van het Netwerk Groene Bureaus.

De informatie in dit rapport is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	5
1.1	ACHTERGROND	5
1.2	AANLEIDING	11
1.2.1	<i>Soortbescherming</i>	12
1.2.2	<i>Gebiedsbescherming</i>	12
1.3	PROBLEEMSTELLING / DOELSTELLING	12
2	SOORTBESCHERMING – WET NATUURBESCHERMING	13
2.1	BESCHERMINGSREGIME SOORTEN VOGELRICHTLIJN	13
2.2	BESCHERMINGSREGIME SOORTEN HABITATRICHTLIJN	13
2.3	BESCHERMINGSREGIME ANDERE SOORTEN	13
2.4	ZORGPLICHT	13
2.5	VERANDERINGEN T.O.V. FLORA- EN FAUNAWET	13
2.6	PROVINCIALE OMGEVINGSVERORDENING GELDERLAND (POV)	14
3	LIGGING ONDERZOEKSGEBIED EN ONDERZOEKSOPZET	15
3.1	LIGGING ONDERZOEKSGEBIED	15
3.2	ONDERZOEKSMETHODE	15
3.2.1	<i>Werkwijze</i>	15
3.2.2	<i>Bronnenonderzoek</i>	15
3.2.3	<i>Veldbezoek</i>	16
4	INVENTARISATIE NATUURWAARDEN	17
4.1	VOGELS (WNB § 3.1)	17
4.1.1	<i>Gegevens uit geraadpleegde bronnen</i>	17
4.1.2	<i>Gegevens uit veldbezoek (vogels)</i>	21
4.2	VLEERMUIZEN (WNB § 3.2)	21
4.2.1	<i>Gegevens uit geraadpleegde bronnen</i>	21
4.2.2	<i>Gegevens uit veldbezoek (vleermuizen)</i>	21
4.3	OVERIGE GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN	22
4.3.1	<i>Gegevens uit geraadpleegde bronnen</i>	22
4.3.2	<i>Gegevens uit veldbezoeken (overige zoogdieren)</i>	25
4.4	AMFIBIEËN, VISSSEN EN REPTIELEN	25
4.4.1	<i>Gegevens uit geraadpleegde bronnen</i>	25
4.4.3	<i>Gegevens uit veldbezoek (amfibieën, vissen en reptielen)</i>	27
4.5	VLINDERS, LIBELLEN, JUFFERS EN INSECTEN	28
4.5.1	<i>Gegevens uit geraadpleegde bronnen</i>	28
4.5.2	<i>Gegevens uit veldbezoek (vlinders, libellen, juffers en insecten)</i>	28
4.6	VAATPLANTEN	28
4.6.1	<i>Gegevens uit geraadpleegde bronnen</i>	28
4.6.2	<i>Gegevens uit veldbezoek (vaatplanten)</i>	28
5	BEOORDELING WET NATUURBESCHERMING (SOORTEN)	29
5.1	VOGELS	29
5.2	GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN (DAS)	29
5.2.1	<i>Boommarter (Wnb § 3.3)</i>	29
5.2.2	<i>Das (Wnb § 3.3)</i>	29
5.2.3	<i>Edelhert (Wnb § 3.3)</i>	29
5.2.4	<i>Rode eekhoorn (Wnb § 3.3)</i>	30
5.2.5	<i>Wild zwijn (Wnb § 3.3)</i>	30
5.3	AMFIBIEËN EN REPTIELEN	30
5.3.1	<i>Adder</i>	30
5.3.2	<i>Hazelworm</i>	30
5.3.3	<i>Levendbarende hagedis</i>	30
5.4	OVERIGE SOORTEN	30

6	VOORTOETS WET NATUURBESCHERMING (GEBIEDEN)	31
6.1	DOELEN VELUWE	31
6.2	MOGELIJKE EFFECTEN AANLEG NIEUWE SINGLE TRACKS OP HABITATTYPEN	31
6.2.1	<i>Stuifzandheiden met struikhei</i>	31
6.2.2	<i>Binnenlandse kraaiheibegroeiingen</i>	31
6.2.3	<i>Zandverstuivingen</i>	32
6.2.4	<i>Zwakgebufferde vennen</i>	32
6.2.5	<i>Zure vennen</i>	32
6.2.6	<i>Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)</i>	32
6.2.7	<i>Vochtige heiden (hogere zandgronden)</i>	32
6.2.8	<i>Droge heiden</i>	32
6.2.9	<i>Jeneverbesstruwelen</i>	32
6.2.10	<i>Heischrale graslanden</i>	32
6.2.11	<i>Blauwgraslanden</i>	32
6.2.12	<i>Actieve hoogvenen (heideveentjes)</i>	32
6.2.13	<i>Overgangs- en trilvenen (trilvenen)</i>	32
6.2.14	<i>Pioniervegetaties met snavelbiezen</i>	32
6.2.15	<i>Kalkmoerassen</i>	33
6.2.16	<i>Beuken-eikenbossen met hulst</i>	33
6.2.17	<i>Oude eikenbossen</i>	34
6.2.18	<i>Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)</i>	34
6.3	MOGELIJKE EFFECTEN AANLEG NIEUWE SINGLE TRACKS OP HABITATRICHTLIJNSOORTEN	34
6.3.1	<i>Gevlekte witsnuitlibel</i>	34
6.3.2	<i>Vliegend hert</i>	34
6.3.3	<i>Beekprik</i>	34
6.3.4	<i>Rivierdonderpad</i>	34
6.3.5	<i>Kamsalamander</i>	34
6.3.6	<i>Meervleermuis</i>	34
6.3.7	<i>Drijvende waterweegbree</i>	34
6.4	MOGELIJKE EFFECTEN AANLEG NIEUWE SINGLE TRACKS OP VOGELRICHTLIJNSOORTEN	34
6.4.1	<i>Nachtswaluw</i>	34
6.4.2	<i>Zwarte specht</i>	35
6.4.3	<i>Wespendief</i>	35
7	CONCLUSIES	36
7.1	CONCLUSIE WET NATUURBESCHERMING (SOORTEN)	36
7.2	CONCLUSIE WET NATUURBESCHERMING (GEBIEDEN)	36
8	BRONNEN	37
8.1	LITERATUUR	37
8.2	GERAADPLEEGDE WEBSITES	37
BIJLAGE 1	ALGEMENE VERBODSBEPALINGEN WNB.	38
BIJLAGE 2	PROCES BEOORDELING ONTHEFFING WNB	40
BIJLAGE 3	JAARROND BESCHERMDE VOGELS	41
BIJLAGE 4	SAMENVATTING NDFF	43
BIJLAGE 5	POV GELDERLAND	45

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

Tracks & Trails ontwerpt en bouwt duurzame mountainbikeroutes. In de bossen bij Harderwijk en Ermelo liggen een aantal officiële en officieuze MTB-routes en daarnaast is er een groot aantal fiets-, wandel- en ruiterspaden. Deze lopen voor een groot deel over verharde wegen of paden die gedeeld moeten worden met wandelaars en andere recreanten. Om confrontaties tussen de verschillende gebruikersgroepen te voorkomen is het gewenst om een aantal singletracks aan te leggen. Hierdoor worden de routes ook uitdagender voor de mountainbikers en wordt de kans op ongevallen beperkt. Het doel is de aanleg van twee optimale routes, die aansluiten op het bestaande net van routes.

Mountainbikeroute Harderwijk

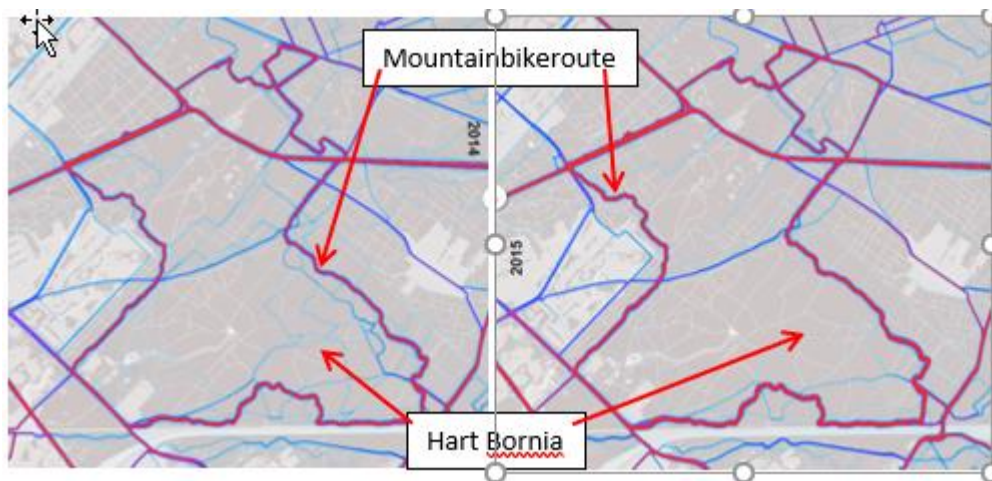
In de gemeente Harderwijk bestaat sinds lange tijd een mountainbikeroute. Deze route bezet plaats 123 van in totaal 185 mountainbikeroutes in Nederland en wordt dus matig gewaardeerd. Vanuit terreinbeheer geredeneerd moet deze route een regulerende functie vervullen, oftewel de route moet sturend zijn in het gedrag van mountainbikers. Dat is maar zeer ten dele het geval, zoals bijvoorbeeld Strava heatmaps laten zien (figuur 1). Er wordt in het hele bosgebied gefietst.

Figuur 1 Strava heatmap Harderwijk: elke fietser (ook wielrenner op de verharde weg) laat een lijn achter. Hoe dikker de lijn hoe drukker het pad. Op de kaart is de mountainbikeroute weliswaar te ontdekken (o.a. bij rode pijl), maar ook op andere paden wordt volop gefietst door mountainbikers met Strava.

Waarom een mountainbikeroute?

Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat het concentreren van recreatie ecologisch gezien de voorkeur heeft boven dispersie. Een recent onderzoek uit Zwitserland heeft dit weer eens bevestigd (Wyttenbach et al. 2017). Een goed functionerende mountainbikeroute, waarbij mountainbikers dus vooral op de route fietsen, heeft een concentrerend effect. Tientallen nieuw gebouwde mountainbikeroutes in Nederland laten dit zien. Een voorbeeld is de route Zeist. Het Utrechts Landschap had als doel om het hart van landgoed Bornia, met het oog op de daar te ontwikkelen heide en stuifzand, recreatieluw te maken. Voor de doelgroep mountainbikers is een mountainbikeroute gebouwd om het hart van Bornia heen. Wat toezichthouders in het veld zagen en zien is ook mooi visueel zichtbaar op de heatmaps van Strava (figuur 2). De route Zeist is in het najaar van 2014 gebouwd. Op de kaart van 2014 is de route al goed herkenbaar, maar is ook te zien dat vóór de bouw van de route nog volop in het hart van Bornia werd gefietst. Op de kaart van 2015 springt de route er uit en is duidelijk te zien dat er veel minder wordt gefietst in het hart van Bornia. Door mountainbikeroutes voldoende kwaliteit te geven treedt dit effect op, ongeacht of het omringende terrein wel of niet vrij toegankelijk is voor mountainbikers. De mountainbikeroute Éde heeft niet of nauwelijks een concentrerende werking en functioneert ecologisch gezien niet of nauwelijks. Om dat wel voor elkaar te krijgen heeft een route kwaliteit nodig.

Figuur 2 Strava heatmap Zeist: links de situatie in 2014 en rechts 2015.

New Skool mountainbikeroutes

Een route heeft voldoende kwaliteit als optimaal van het terrein gebruik is gemaakt, bijvoorbeeld voor wat betreft hoogteverschillen en de bouw van flowy singletracks. Singletracks zijn speciaal voor mountainbikers gebouwde paden van 60-100 cm breed die in één richting gereden worden. Flowy betekent dat ze bochtig worden aangelegd, waardoor de singletracks zeer aantrekkelijk en uitdagend worden om op te rijden.

In de tekst hierboven wordt het woord optimaal bewust gebruikt. Het gaat niet om het maximale uit het terrein te halen. Er moet immers met allerlei factoren rekening worden gehouden. Ten eerste flora & fauna, maar ook cultuurhistorie, aardkundige en spirituele waarden en de beleving van andere recreatiegroepen. Singletracks worden daar gebouwd waar ze geen schade toebrengen van deze waarden en waar ze meerwaarde leveren voor de aantrekkelijkheid van een mountainbikeroute. Routes die zo worden gebouwd, worden New Skool mountainbikeroutes genoemd. Andere onderdelen van New Skool is dat de routes worden gebouwd en onderhouden door vrijwilligers, dat er veel aandacht is voor veiligheid en aansprakelijkheid en dat de routes een netwerk vormen. Dit laatste is van belang om mountainbikers keuzemogelijkheden te geven en de druk te spreiden over een grotere gebied. Hierbij wordt niet alleen gebruik gemaakt van natuurgebieden, maar ook van het agrarisch gebied, schouwpaden, afgedekte vuilstorten, taluds van wegen en dergelijke.

Wel of geen toegang?

Uiteraard brengt elke betreding van een natuurgebied verstoring met zich mee. Dit is uit allerlei wetenschappelijke studies bekend. Maar toegankelijkheid is cruciaal voor het draagvlak voor natuur, gezondheid, sportbeleving, lokale economie. Bovendien is het in Nederland met haar grote bevolkingsdruk en geringe areaal natuurgebieden niet eenvoudig om dit geheel af te sluiten, als dat al de wens zou zijn. Deze aspecten spelen ook een rol bij de toegankelijkheid van natuurgebieden voor mountainbikers. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat er geen enkele ecologisch argument is om onderscheid te maken tussen wandelaars en mountainbikers. Uit de meeste studies blijkt dat de effecten van beide groepen ongeveer vergelijkbaar zijn (zie bijvoorbeeld Thurston & Reader 2001, Taylor & Knight 2003, Gander & Ingold 1997, Wytenbach et al. 2017, Papouchis et al. 2001, Spahr 1990, Van der Zande et al. 1984, Naylor, Wisdom & Anthony 2009, White et al. 2006, Marion 2006).

In de vergelijking tussen de ecologische effecten van wandelaars en mountainbikers wordt de grotere actieradius van mountainbikers ecologisch als een nadeel gezien. Mountainbikers kunnen zo verder een natuurgebied in dringen, alhoewel dat in het versnipperde bos in Nederland ook te voet veelal kan. Een grotere actieradius is ook nadelig voor soorten die al bij een eerste contactmoment verstoord zijn (avoidance-gedrag). De grotere, continue snelheid van mountainbikers en de minder sterke gerichtheid op dieren wordt daarentegen als een voordeel gezien. Het is een veelgenoemde reden in de studies die als resultaat hebben dat mountainbikers een minder verstoring effect hebben dan wandelaars. Waarschijnlijk geldt dit vooral voor soorten die niet gelijk vluchtgedrag vertonen (habituation-gedrag).

Een belangrijkste vraag is dus hoe je er zorg voor draagt dat de ecologische impact van betreding zo klein mogelijk is.

Het bouwen van een mountainbikeroute met minimale ecologische impact

Mountainbikeroutes bieden door hun concentrerende, regulerende werking ecologische voordelen. Voorwaarde is dan wel dat de route met het oog op flora & fauna zorgvuldig wordt ontworpen en gebouwd. Hoe gaat dit in zijn werk? Bij het ontwerp en bouw van een mountainbikeroute wordt rekening gehouden met allerlei aspecten, zoals cultuurhistorie, recreatie e.d., maar dit stuk richt zich uitsluitend op de ecologische kant van het verhaal. Het proces start met het in kaart brengen van zogenaamde no-go areas. Dat zijn gebieden die om ecologische redenen ontzien moeten worden en waar dus geen ruimte wordt geboden voor

een mountainbikeroute. Dit kunnen bijvoorbeeld N2000-habitats zijn, maar ook leefgebieden van kwetsbare soorten. In het geval van het mountainbikeroutes Ermelo en Harderwijk zijn bijvoorbeeld de grote heide- en stuifzandterreinen (met verstoringsgevoelige soorten) grotendeels als no-go areas betiteld, zoals het Cyriasische Veld, Beekhuizerzand en Hulshorsterzand. Ook voor enkele uitgestrekte N2000- gebieden zijn strenge restricties opgesteld voor de mountainbikeroute. Dit zijn enkele voorbeelden om te illustreren hoe deze eerste fase er uit ziet. Op basis hiervan is vervolgens een eerste concept-route ontworpen. In het ontwerp is van bestaande paden gebruik gemaakt als de bouw van een nieuwe singletrack negatieve gevolgen zou kunnen hebben voor flora en/of fauna. De singletracks zijn hierbij aangegeven op basis van zoekgebieden.

Deze concept-route is vervolgens beoordeeld op ecologische aspecten, zoals bijvoorbeeld bekende horstbomen, dassenburchten en dergelijke. Op basis hiervan is het concept-ontwerp aangepast.

De volgende stap in het proces is deze natuurtoets. Hiervoor is een veldverkenning uitgevoerd en is de NDFF geraadpleegd. Tijdens dit proces is de route zo nodig aangepast, zodat kan worden geconcludeerd dat de route geen schadelijke ecologische effecten zal hebben (zoals bedoeld in de Wet natuurbescherming).

Op het moment dat de omgevingsvergunning is afgegeven start de uitvoeringsfase. Ecologisch gezien is het uitzetten van de tracés van singletracks (uitvlaggen) een belangrijke stap. In de vastgestelde zoekgebieden wordt een tracé uitgevlagd voor de bouw van singletracks. Hierbij wordt rekening gehouden met flora & fauna. Het kan hierbij gaan om spechtnesten, horstbomen, nesten van mieren, hollen, groeiplaatsen van zeldzame planten en dergelijke. Zo wordt in het proces van de bouw van een mountainbikeroute vanaf de start dus steeds meer op detail naar flora & fauna gekeken, van gebiedsniveau tot individuele planten en dieren. Het uitvlaggen van het tracé wordt om die reden gedaan door routebouwer en bosecoloog Patrick Jansen van Tracks & Trails en de beheerder/ecoloog van de grondeigenaar.

Opzet

In deze natuurtoets wordt gekeken of er voor de realisering van de plannen nog een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming noodzakelijk is. Ook kan uitsluitel gegeven worden of de gemeente bij een Omgevingsvergunning een verklaring van geen bedenkingen moet aanvragen. Het rapport kan tevens gebruikt worden bij de bestemmingsplanprocedure.

In hoofdstuk 7 staan de conclusies van de natuurtoets.

De te toetsen activiteiten betreffen:

- Aanleg van nieuwe singletracks.
- Gebruik van nieuwe singletracks.

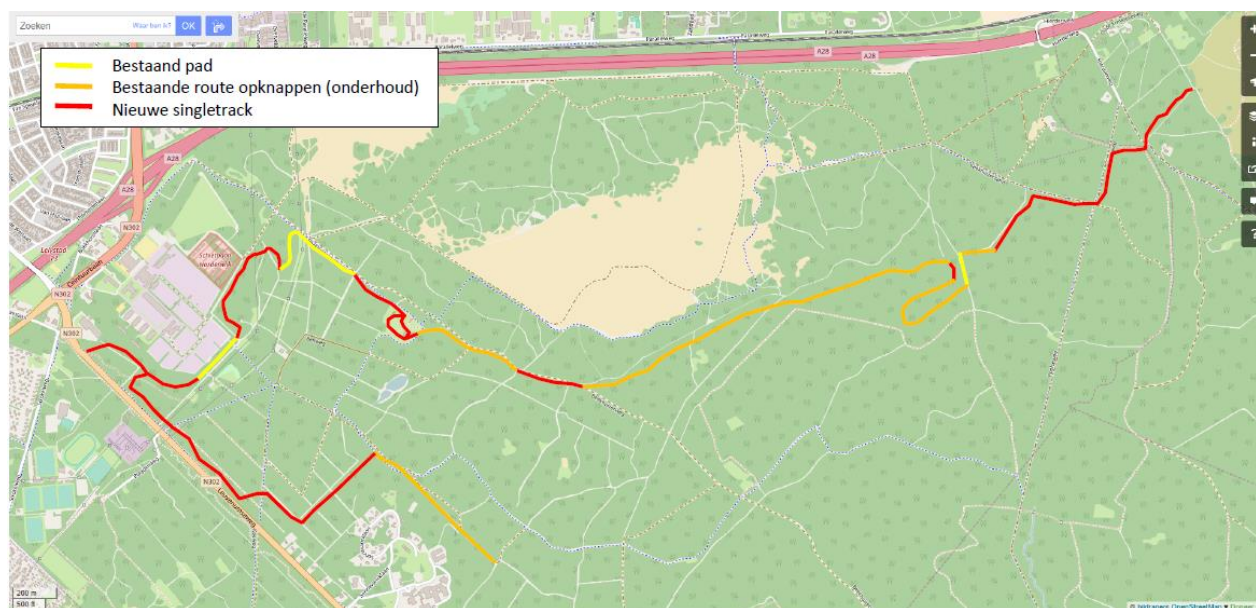
Voor de aanleg wordt gebruik gemaakt van een kleine shovel met een werkbreedte van ca. 1 meter.

Onderzoeksgebied/plangebied

Het onderzoeksgebied is weergegeven in figuur 3. Het plangebied is de route zoals weergegeven in de figuren 4a t/m 4d en 5a t/m 5e.

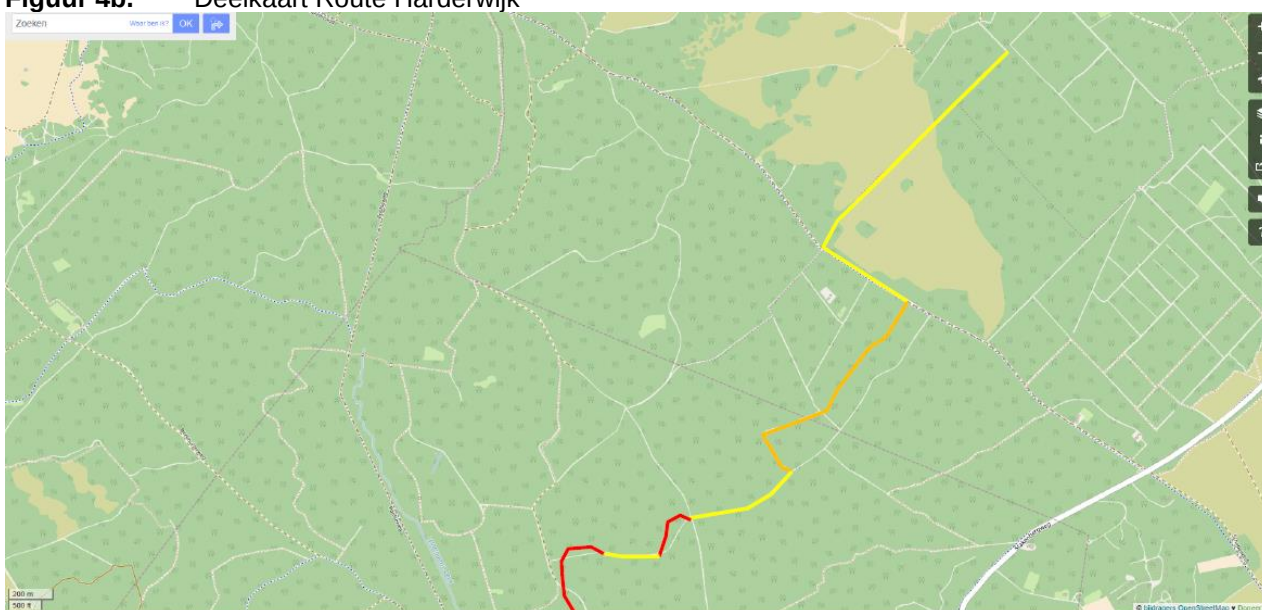
Figuur 3. Kaart met ligging onderzoeksgebied (zwart kader).

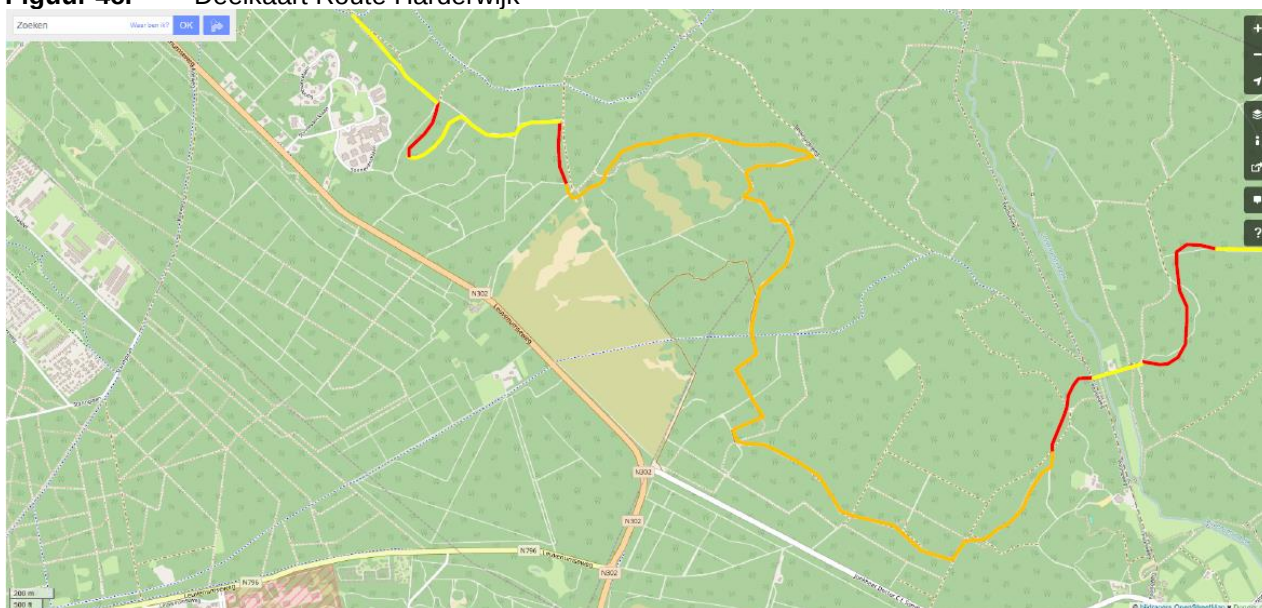
Figuur 4a. Deelkaart Route Harderwijk

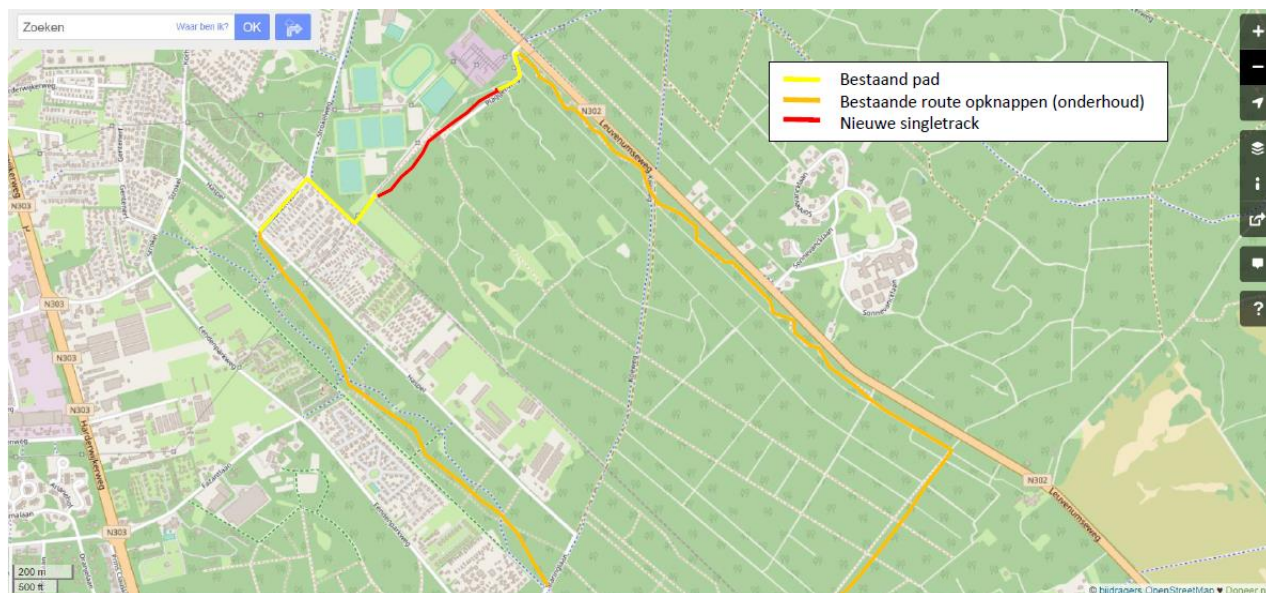
Figuur 4b. Deelkaart Route Harderwijk

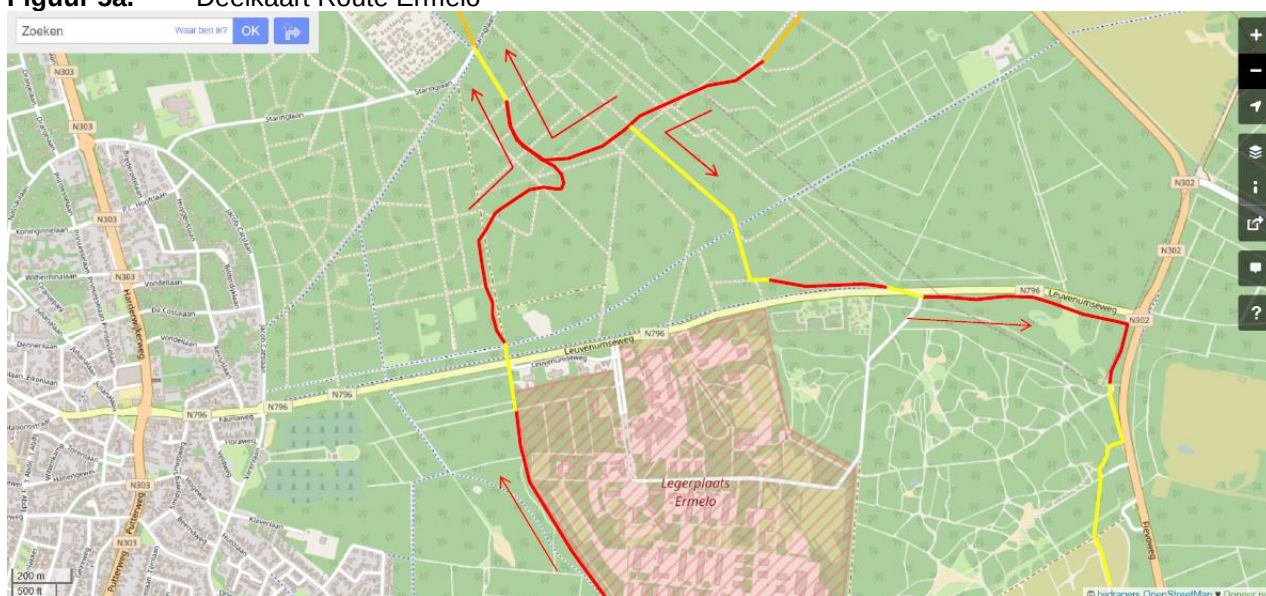
Figuur 4c. Deelkaart Route Harderwijk

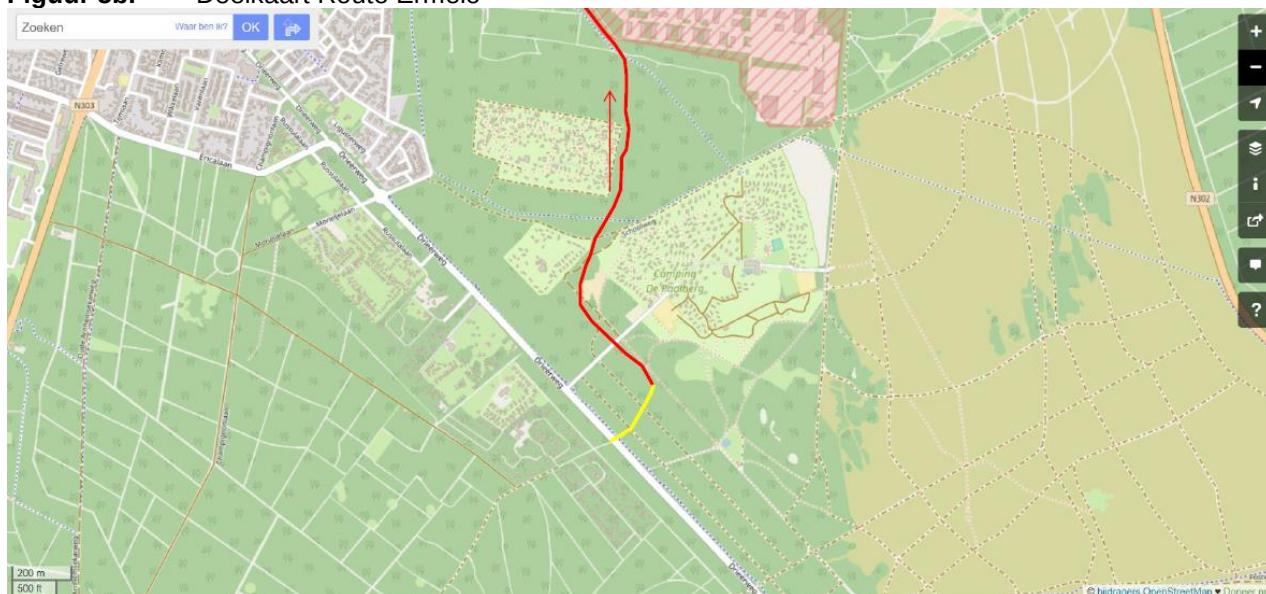
Figuur 4d. Deelkaart Route Harderwijk

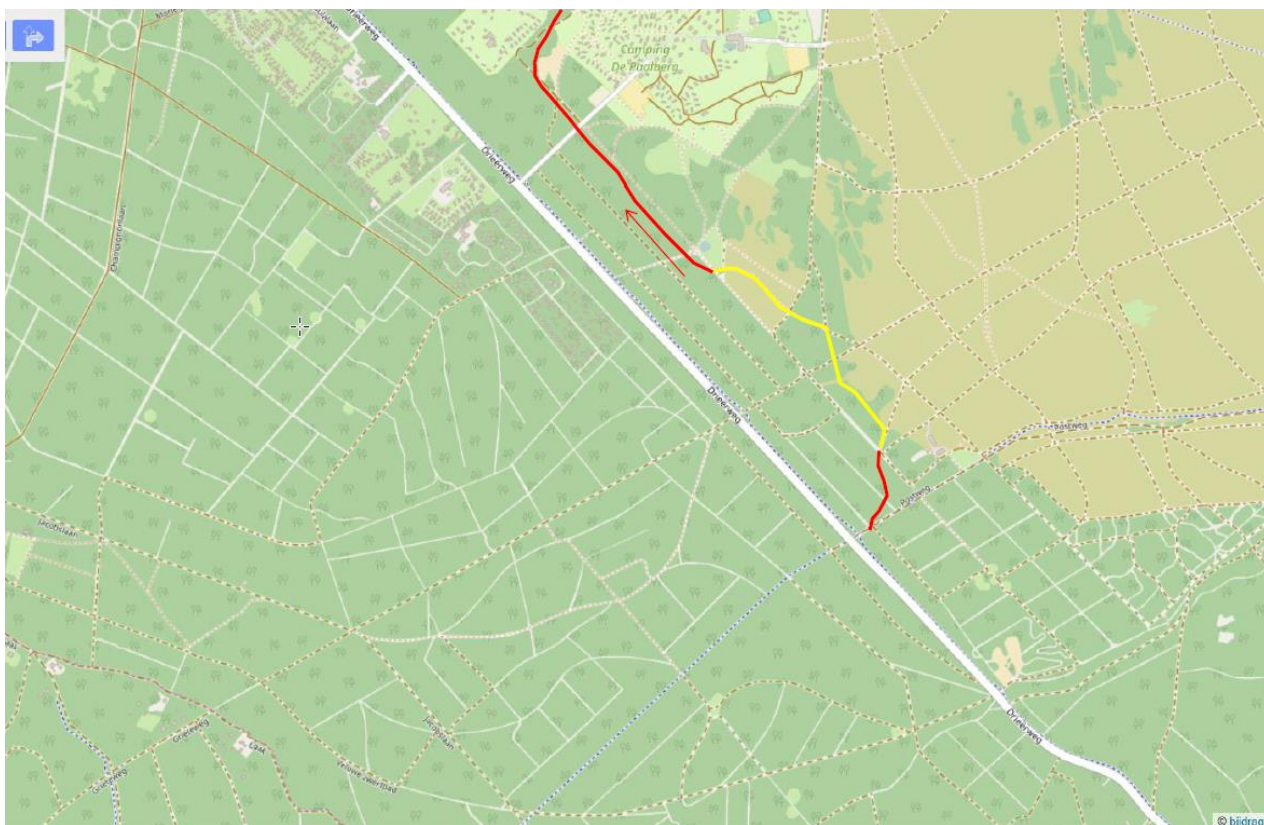
Figuur 5a. Deelkaart Route Ermelo

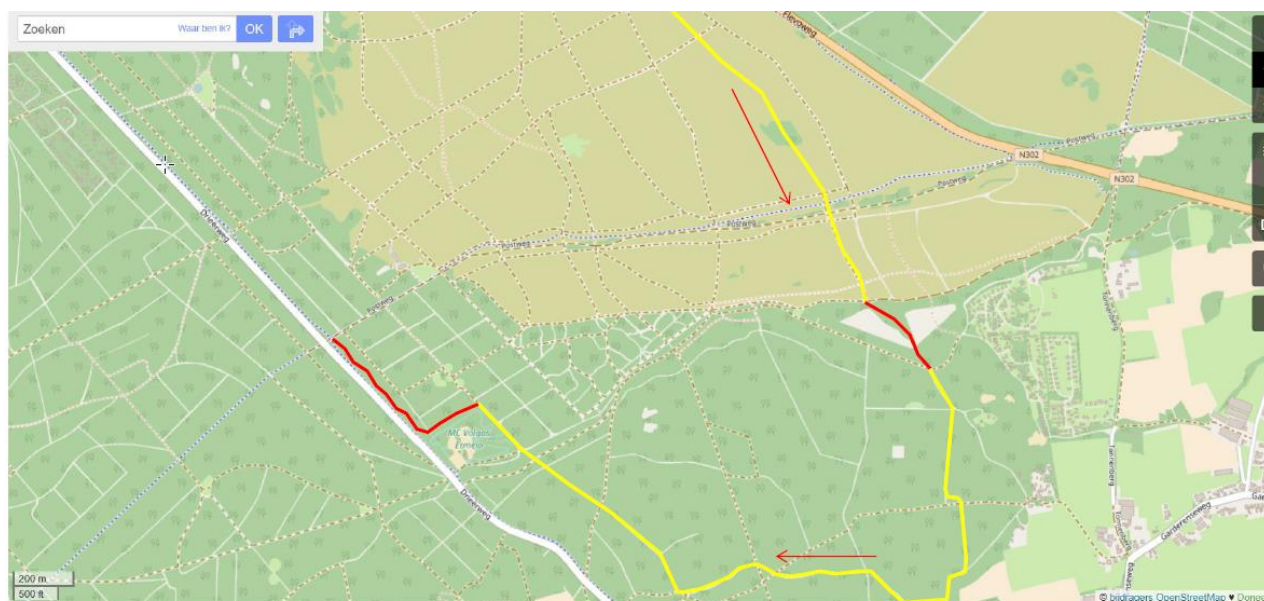
Figuur 5b. Deelkaart Route Ermelo

Figuur 5c. Deelkaart Route Ermelo

Figuur 5d. Deelkaart Route Ermelo

Figuur 5e. Deelkaart Route Ermelo

1.2 Aanleiding

De aanleiding voor het maken van een natuurtoets is de noodzaak en de wens om vooraf uit te sluiten dat door het project natuurwaarden aangetast kunnen worden.

1.2.1 Soortbescherming

Realisatie van de voorgenomen plannen kan invloed hebben op de bepalingen in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van planten- en diersoorten in Nederland. Overtreding van de verbodsbepalingen (bijlage 1) ten aanzien van streng beschermde soorten vereist mogelijk een ontheffing (zie hoofdstukken 2 t/m 5 en 7).

1.2.2 Gebiedsbescherming

In deze Natuurtoets is tevens gekeken of er door de uitvoering van het voorgenomen plan sprake kan zijn van externe werking op nabijgelegen Natura 2000-gebieden. De Natura 2000-gebieden vallen eveneens onder de Wet natuurbescherming. Bij effecten op Natura 2000-instandhoudingsdoelen is mogelijk een vergunning vereist (zie hoofdstukken 2, 6 en 7).

1.3 *Probleemstelling / doelstelling*

De natuurtoets geeft antwoord op onderstaande vragen:

1. Komen er natuurwaarden voor, waarvoor het noodzakelijk is om een uitgebreide natuurtoets met mitigatieplan te laten uitvoeren om te beoordelen in hoeverre het project handelingen bevat die in strijd zijn met de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (soortbescherming).
2. Zijn er mogelijke effecten op de Natura 2000-instandhoudingsdoelen waardoor er een passende beoordeling gemaakt moet worden (gebiedsbescherming / Wet natuurbescherming).

2 Soortbescherming – Wet natuurbescherming

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze wet vervangt de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. Voor het soortenbeleid deelt de Wet natuurbescherming de soorten in drie beschermingsregimes, namelijk vogels (EU-Vogelrichtlijn), soorten beschermd op grond van de Habitatrichtlijn en nationaal beschermde soorten.

2.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn). De lijst met jaarrond beschermde vogels staat in bijlage 3.

2.2 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de Bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd. Het Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn is ten aanzien van verstoring strikter dan het Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn. Mogelijk zijn de in de Bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn genoemde vogels strikter beschermd dan soorten die van nature in Nederland voorkomen en niet in deze bijlagen staan. Grotendeels betreffen het in Nederland zeldzame en doortrekkende soorten of dwaalgasten. Een aantal soorten zoals bijvoorbeeld de pimpelmees zijn algemeen in Nederland.

2.3 Beschermingsregime andere soorten

Dit zijn de in de bijlage van Wet natuurbescherming genoemde soorten. Het gaat hier om de bescherming van niet onder de bovenstaande twee categorieën vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland, vermeld in de bijlage van de Wet natuurbescherming (art. 3.10 – 3.11 Wet natuurbescherming). Voor de zoogdier- amfibie- en reptielsoorten opgenomen in deze bijlage geldt geen Europese verplichting tot bescherming. Deze soorten worden beschermd vanwege de breed in de maatschappij levende overtuiging dat deze dieren een bescherming behoeven. De andere in de bijlage opgenomen soorten worden om ecologische redenen beschermd. Hiermee geeft Nederland uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om de staat van instandhouding van dier- en plantsoorten te beschermen. Omdat er ook veel algemene soorten in staan genoemd is de verwachting dat er weer een verdeling komt van meer en minder strikt beschermde soorten (vergelijkbaar met de tabellen 1, 2 en 3 van de Flora- en faunawet). Deze kan echter per provincie verschillen (zie bijlage 5).

2.4 Zorgplicht

Onder de Wet natuurbescherming geldt, net als onder de Flora- en faunawet, een zorgplicht voor alle in het wild levende dieren. De zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer werkzaamheden, die nadelig kunnen zijn voor dieren en planten, in redelijkheid zo veel mogelijk nalaat of maatregelen neemt om onnodige schade aan dieren en planten te voorkomen.

2.5 Veranderingen t.o.v. Flora- en faunawet

Een belangrijke verandering zijn de lijsten met beschermde soorten. Er zijn soorten die onder de Flora- en faunawet beschermd waren (tot 1-1-2017) en onder de Wet natuurbescherming niet meer en andersom. Zo is een aantal soorten planten (orchideeën), insecten en vissen (o.a. Kleine modderkruiper en Bittervoorn zonder binding met Natura 2000-gebieden) vanaf 2017 niet meer beschermd. Voorbeelden van soorten waarvoor nu geen ontheffing nodig is bij ruimtelijke ingrepen en na 2017 wel, zijn de Egel en de Bosmuis (er geldt nu een vrijstelling) en de Mercuruurwaterjuffer, de Kleine ereprijs en de Molmuis (nu niet beschermd).

De beschermde status van soorten kan per provincie gaan verschillen. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening (POV) vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten. Er is dan geen ontheffing nodig voor werkzaamheden.

2.6 Provinciale Omgevingsverordening Gelderland (POV)

Artikel 3.7.2.3 Vrijstelling ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud.

- 1) In afwijking van de verboden in artikel 3.10, eerste lid, van de wet is het toegestaan de soorten genoemd in bijlage 28 (*zie bijlage 5 in dit rapport*) Vrijstelling soorten inzake ruimtelijke inrichting (link) te vangen en de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze soorten opzettelijk te beschadigen of te vernielen in verband met handelingen genoemd in artikel 3.10, tweede lid, onder a, e, f en g van de wet.
- 2) De in het eerste lid genoemde vrijstelling geldt voor het in bijlage 28 (*zie bijlage 5 in dit rapport*) genoemde gebied.
- 3) De in het eerste lid genoemde vrijstelling voor het vangen geldt alleen onder gebruik van de in bijlage 28 (*zie bijlage 5 in dit rapport*) genoemde middelen.
- 4) De met toepassing van het eerste lid gevangen dieren dienen zo snel mogelijk in de directe omgeving op een voor de betreffende soort geschikte plek te worden losgelaten.

3 Ligging onderzoeksgebied en onderzoeksopzet

3.1 Ligging onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied voor de Wet natuurbescherming beperkt zich tot de percelen waarop de ingreep plaatsvindt en de directe omgeving (zie figuur 3). Voor de effecten op Natura 2000-gebieden is in hoofdstuk 6 ook gekeken naar het aspect externe werking.

3.2 Onderzoeksmethode

Deze natuurtoets is gebaseerd op bronnenonderzoek en een veldbezoek. Aan de hand van expert judgement door een ecoloog, die ook het veldbezoek heeft uitgevoerd (Ir. A. Fopma van *Fopma NatuurAdvies*) is ingeschat wat de beschermde natuurwaarden zijn en de te verwachten effecten.

3.2.1 Werkwijze

Deze natuurtoets is stap 2 in het voortraject tot de ontwikkeling van enkele nieuwe singletracks bij de betreffende MTB-routes.

Stap 0.	Bureau-onderzoek (met name kaartstudie)
Stap 1.	Voorverkenning opdrachtgever, samen met terreinbeheerders. Gekeken wordt waar wel / niet mogelijkheden zijn voor een extra singletrack.
In het veld wordt gekeken waar men de route kan aanleggen zonder dat men grote conflicten verwacht met de natuur en/of met de omgeving. Hierbij wordt op voorhand al de kwetsbare gebieden voor het grofwild, de voor de beheerder belangrijke natuurkernen en de stukken waar men op het oog grote natuurwaarden verwacht gemeden. Op basis van dit bezoek wordt een concept traject op kaart ingetekend.
Stap 2.	Natuurtoets. De percelen waardoor de nieuwe singletracks komen worden bezocht. Dit veldbezoek is de basis voor onderliggend rapport/natuurtoets.
De concept route wordt middels een veldbezoek en een bureaustudie (NDFF) nagelopen. Mocht er de noodzaak zijn om het concept traject aan te passen, dan wordt dat besproken met de opdrachtgever. In de regel gaat het dan om kleine routeaanpassingen. In deze toets wordt ook naar de Natura-instandhoudingsdoelen gekeken. De Rode-Lijstsoorten worden wel in beeld gebracht.
Stap 3.	De initiatiefnemer plaats samen met de terreinbeheerder de vlaggen, waar het traject komt te liggen.
Het concept traject wordt nu in het veld uitgevlagd. Tijdens het uitvlaggen kan men op een beschermde soorten stuiten die eerder zijn gemist. In dat geval wordt de route ter plaatse aangepast. Bij het uitvlaggen worden ook (niet beschermde) Rode Lijstsoorten ontzien. Men houdt rekening met nesten en routes van Bosmieren en met standplaatsen van kwetsbare bosflora.
Stap 4.	Laatste ecologische check door ecoloog/terreinbeheerder, om de zekerheid te hebben dat er geen route langs horstbomen of dassenburchten gaat. Indien noodzakelijk kan de route op dit moment nog aangepast worden.

De uitvoering van de werkzaamheden vindt buiten het broedseizoen plaats. In de periode 15 maart – 15 juli zijn geen grootschalige werkzaamheden gepland.

3.2.2 Bronnenonderzoek

Gekeken is naar de volgende bronnen:

- Nationale Databank Flora en Fauna
- Literatuur (zie hoofdstuk 8).

3.2.3 Veldbezoek

Er heeft een veldbezoek op de geplande MTB-routes en de naaste omgeving plaatsgevonden.

Datum: 3 juli 2017
Tijdstip: Overdag
Weersbeeld: Droog, bewolkt.
Temperatuur: 20 ° Celsius.

Het terrein is bezocht: lopend, met mountainbike (E-bike) en met de auto.

Tijdens het veldbezoek is gekeken naar de potenties van het plangebied voor beschermde diersoorten en de mogelijke functies. Op basis van expert judgement is een inschatting gemaakt wat de mogelijke effecten zijn van de ingreep op beschermde soorten.

4 Inventarisatie natuurwaarden

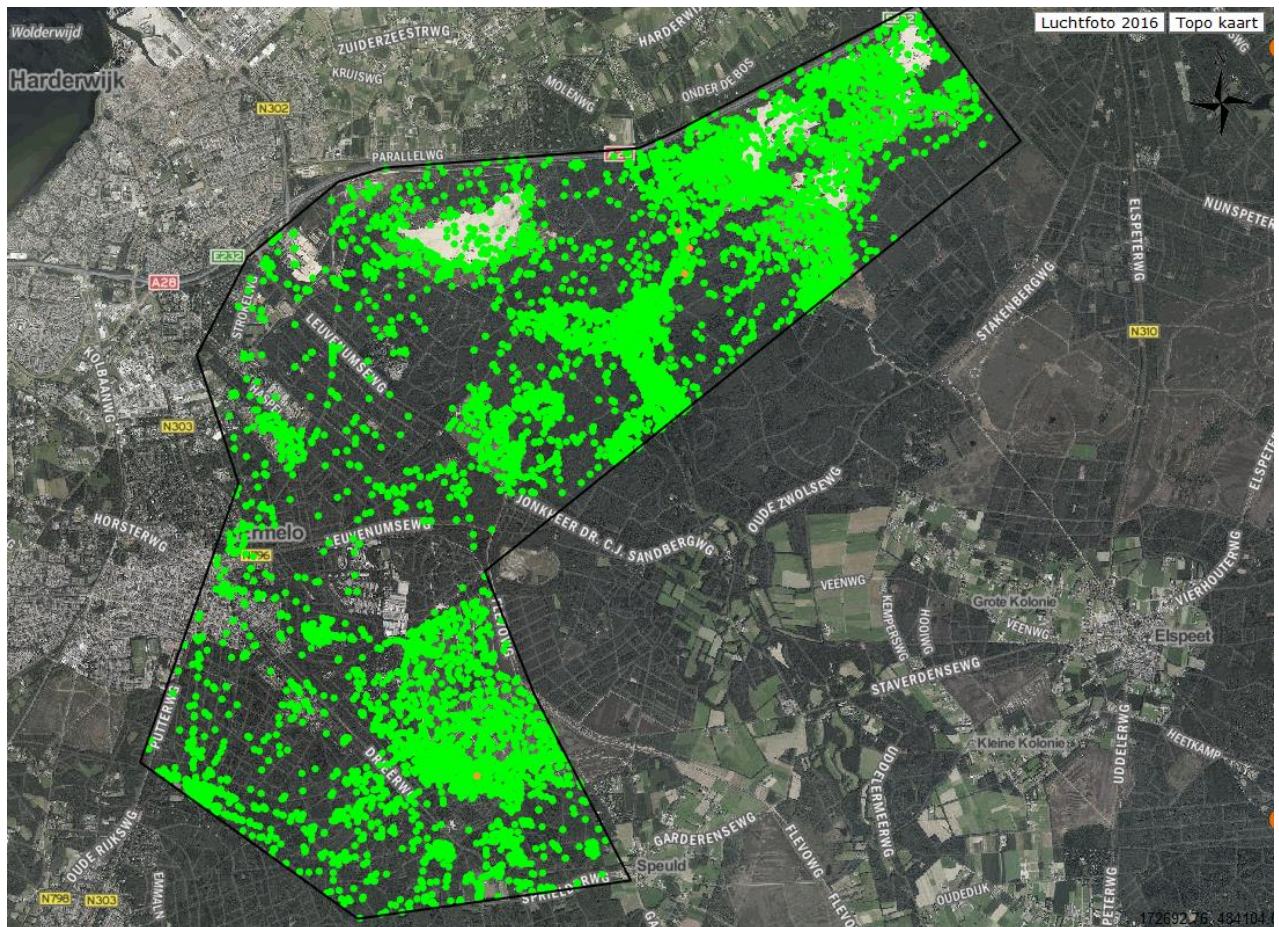
4.1 Vogels (Wnb § 3.1)

4.1.1 Gegevens uit geraadpleegde bronnen

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD)

In het onderzoeksgebied (figuur 3) zijn 12.373 waarnemingen (zie figuur 6) van vogels geregistreerd, verdeeld over 129 soorten. Hierbij zijn 13 'jaarrond' beschermde vogelsoorten. Het betreft de Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Ooievaar, Ransuil, Roek, Sperwer, Steenuil en Wespandief.

Onder de Wet natuurbescherming zijn vaste rust en verblijfplaatsen en nesten van deze soorten jaarrond beschermd.

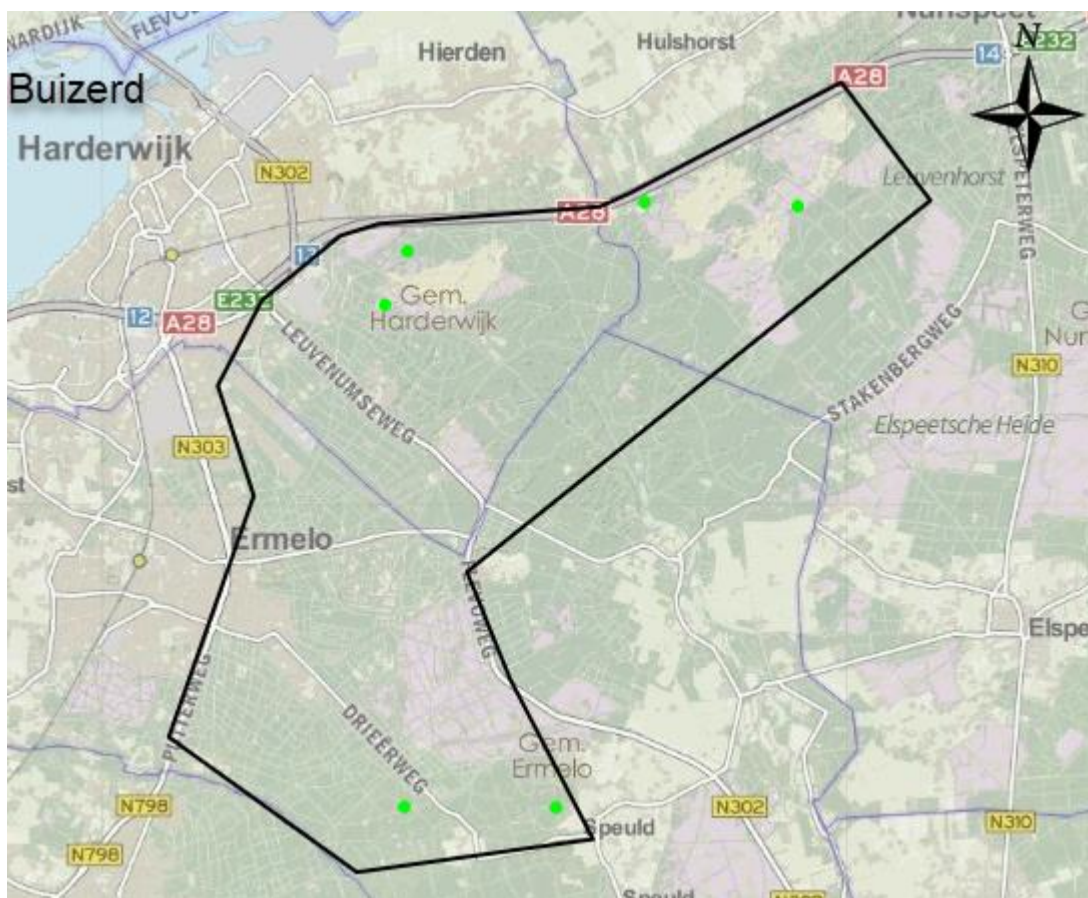

Figuur 6. Waarnemingen van vogels in het onderzoeksgebied. (Bron: NDFD).

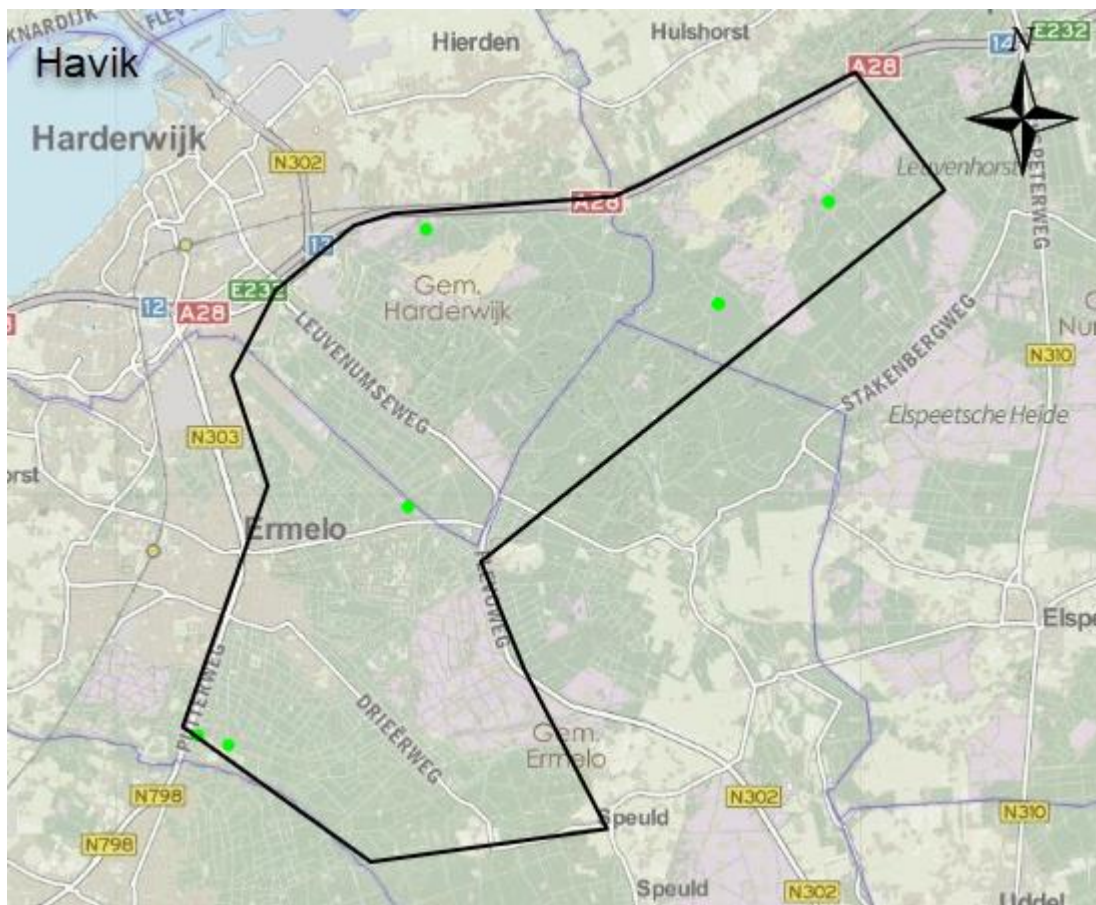
Tabel 1. Data Vogels NDFF 2012-2017 in onderzoeksgebied. Cursief zijn de jaarrond beschermde soorten.

Vogels	Vogels	Vogels
Aalscholver	Houtsnip	Rietgors
Appelvink	<i>Huismus</i>	Ringmus
Beflijster	Huiszwaluw	Rode Wouw
Blauwe Kiekendief	IJsvogel	<i>Roek</i>
Blauwe Reiger	Kauw	Roodborst
Boerenzwaluw	Keep	Roodborsttapuit
Bonte Vliegenvanger	<i>Kerkuil</i>	Scholekster
Boomklever	Kievit	Sijs
Boomkruiper	Klapekster	Smient
Boomleeuwerik	Kleine Barmsijs	<i>Sperwer</i>
Boompieper	Kleine Bonte Specht	Spreeuw
<i>Boomvalk</i>	Kleine Plevier	Sprinkhaanzanger
Bosuil	Kleine Rietgans	Staartmees
Bruine Kiekendief	Kleine Zwaan	Stadsduif
<i>Buizerd</i>	Kneu	<i>Stenuil</i>
Dodaars	Koekoek	Tapuit
Ekster	Kokmeeuw	Tijftjaf
Fitis	Kolgans	Torenvalk
Fluiter	Koolmees	Tuinfluiter
Gaai	Koperwiek	Turkse Tortel
Geelgors	Kraanvogel	Veldleeuwerik
Gekraagde Roodstaart	Kramsvogel	Vink
Gele Kwikstaart	Kruisbek	Visarend
<i>Gierzwaluw</i>	Kuifeend	Vuurgoudhaan
Glanskop	Kuifmees	Watersnip
Goudhaan	Kwartel	<i>Wespendief</i>
Goudvink	Lammergier	Wielewaal
Grasmus	Mandarijneend	Wilde Eend
Graspieper	Matkop	Wilde Zwaan
Grauwe Gans	Merel	Winterkoning
Grauwe Vliegenvanger	Middelste Bonte Specht	Witgat
Groene Specht	Nachtegaal	Witkopstaartmees
Groenling	Nachtzwaluw	Witte Kwikstaart
Grote Barmsijs	Nijlgans	Wulp
Grote Bonte Specht	Oehoe	Zanglijster
<i>Grote Gele Kwikstaart</i>	Oeverzwaluw	Zeearend
Grote Kruisbek	<i>Ooievaar</i>	Zilvermeeuw
Grote Lijster	Paapje	Zwarte Kraai
Grote Zilverreiger	Pimpelmees	Zwarte Mees
<i>Havik</i>	Purperreiger	Zwarte Ooievaar
Heggenmus	Putter	Zwarte Roodstaart
Holenduif	Raaf	Zwarte Specht
Houtduif	<i>Ransuil</i>	Zwartkop

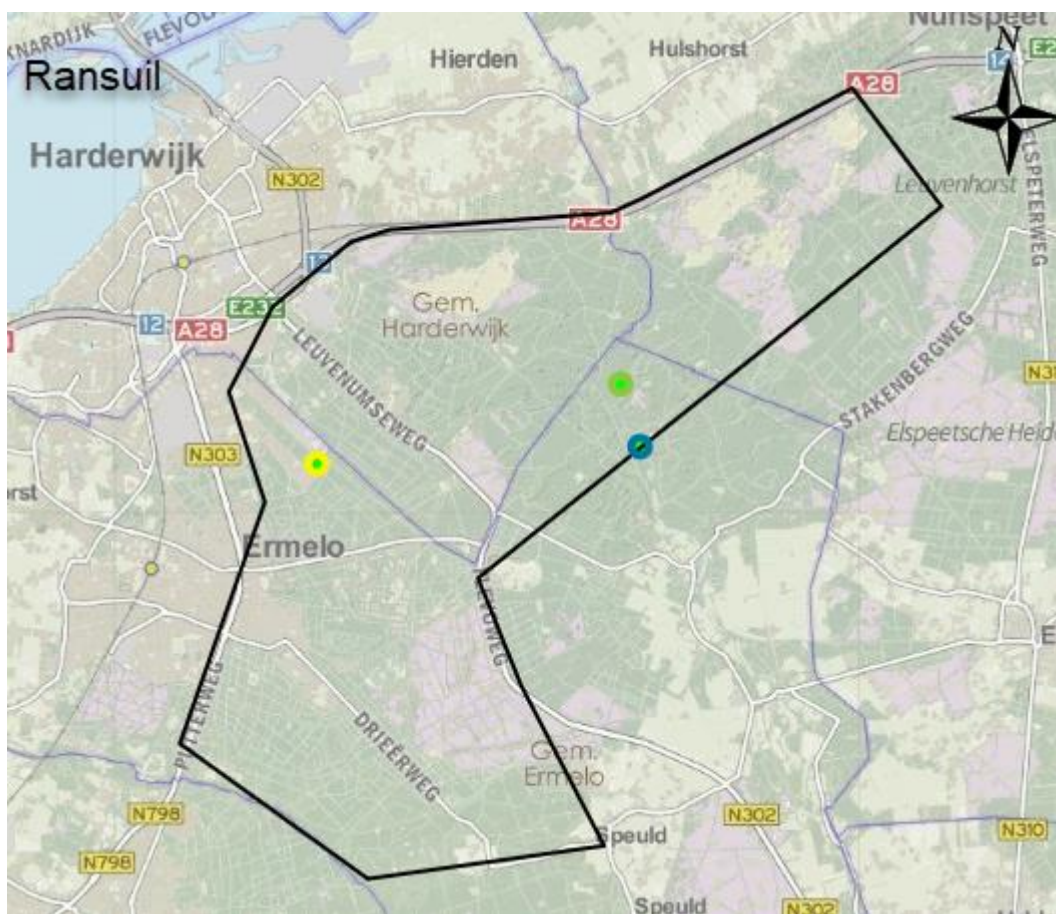
1. Boomvalk	Geen waarnemingen met broedindicatie.
2. Buizerd	6 waarnemingen met broedindicatie. Zie figuur 7.
3. Gierzwaluw	Geen waarnemingen met broedindicatie.
4. Grote gele kwikstaart	Geen waarnemingen met broedindicatie.
5. Havik	7 waarnemingen met broedindicatie. Zie figuur 8.
6. Huismus	1 waarneming met broedindicatie vanaf terrein Sonnevank.
7. Kerkuil	Geen waarnemingen met broedindicatie.
8. Ooievaar	Geen waarnemingen met broedindicatie.
9. Ransuil	9 waarnemingen met broedindicatie. Zie figuur 9.
10. Roek	Geen waarnemingen met broedindicatie.
11. Sperwer	1 waarneming met broedindicatie vanaf terrein Jacobsaan 12, Ermelo. Niet nabij single track.
12. Steenuil	Geen waarnemingen met broedindicatie.
13. Wespandief	Geen waarnemingen met broedindicatie. (Zie ook paragraaf 5.4.3)

Figuur 7. Waarnemingen Buizerd met broedindicatie in de periode 2012-2017 in het onderzoeksgebied (Bron: NDFF).

Figuur 8. Waarnemingen Havik met broedindicatie in de periode 2012-2017 in het onderzoeksgebied (Bron: NDFF).

Figuur 9. Waarnemingen Ransuil met broedindicatie in de periode 2012-2017 in het onderzoeksgebied (Bron: NDFF).

4.1.2 Gegevens uit veldbezoek (vogels)

Aangetroffen soorten

In het onderzoeksgebied zijn tijdens het veldbezoek geen nesten of territoria van jaarrond beschermde vogelsoorten waargenomen. Ten aanzien van de Gierzwaluw, Huismus en Ooievaar kan gesteld worden dat het plangebied ongeschikt is als broedgebied. Dit kan op voorhand worden uitgesloten. Specifiek is derhalve gelet op horstbomen van roofvogels (Buizer, Havik, Sperwer en Ransuil). Door het blad waren deze slecht te zien. Bij het uitvlaggen moet hier uit voorzorg ook extra op gelet worden.

Figuur 10. Detailopnamen. 1,2 Bosbeeld.

4.2 Vleermuizen (Wnb § 3.2)

4.2.1 Gegevens uit geraadpleegde bronnen

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFP)

Op basis van landelijke verspreiding (Bron: Zoogdierverseniging), zijn de volgende soorten mogelijk:

Gewone dwergvleermuis

- Ruige dwergvleermuis
- Rosse vleermuis
- Laatvlieger
- Tweekleurige vleermuis
- Gewone grootoorvleermuis
- Watervleermuis
- Meervleermuis
- Franjestaart
- Baardvleermuis
- Brandts vleermuis

In de NDFP zijn geen waarnemingen van vleermuizen (allen Wnb § 3.2) geregistreerd in het onderzoeksgebied.

4.2.2 Gegevens uit veldbezoek (vleermuizen)

Tijdens het veldbezoek is gekeken naar potentiële verblijfplaatsen en vliegroutes op basis van expert judgement.

Verblijfplaatsen

Bomen: Er staan voor vleermuizen geschikte bomen in het plangebied, maar deze zullen door de aanleg van de MTB-route niet aangetast worden. Er worden voor dit project geen dikke oude bomen met holtes gekapt.

Vliegroutes

De aanleg van een MTB-route heeft geen effect op vliegroutes. Er wordt zeer bescheiden beplanting verwijderd.

Effecten op vleermuizen zijn uitgesloten.

4.3 Overige grondgebonden zoogdieren

4.3.1 Gegevens uit geraadpleegde bronnen

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

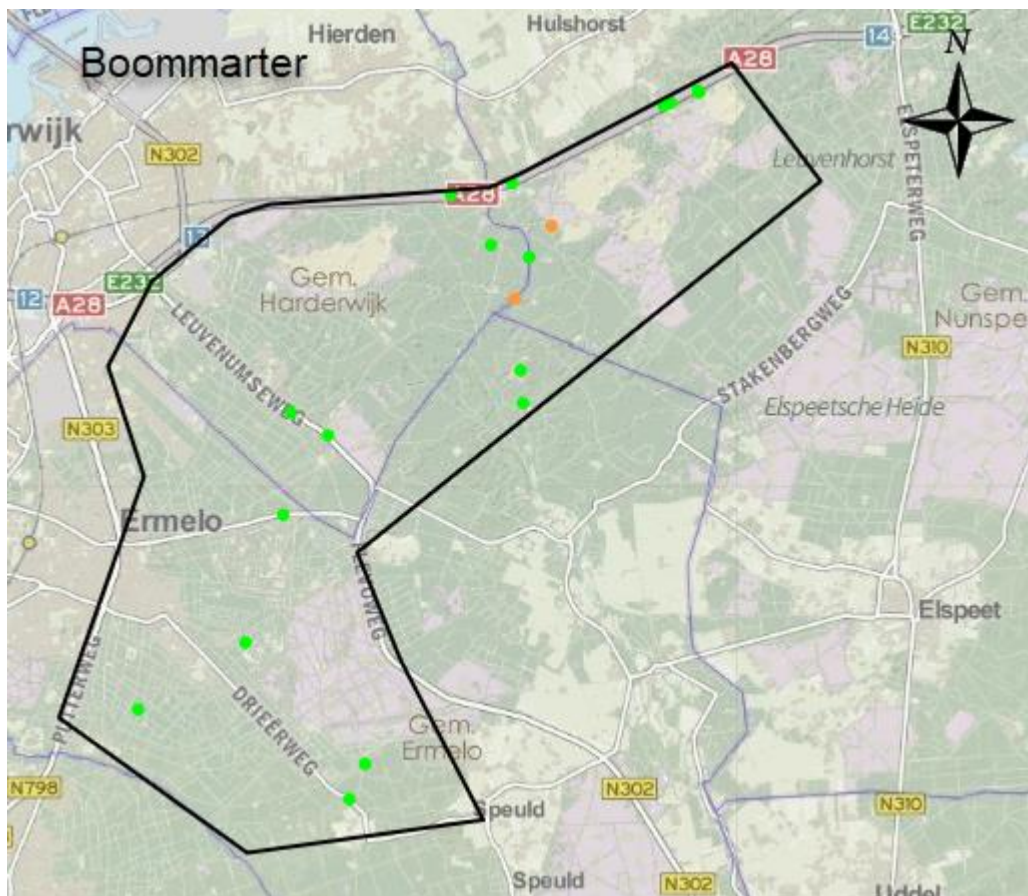
In de directe onderzoeksgebied zijn een aantal beschermde soorten op grond van de Wnb geregistreerd.

Tabel 2. Data grondgebonden zoogdieren NDFF 2012-2017 in onderzoeksgebied.

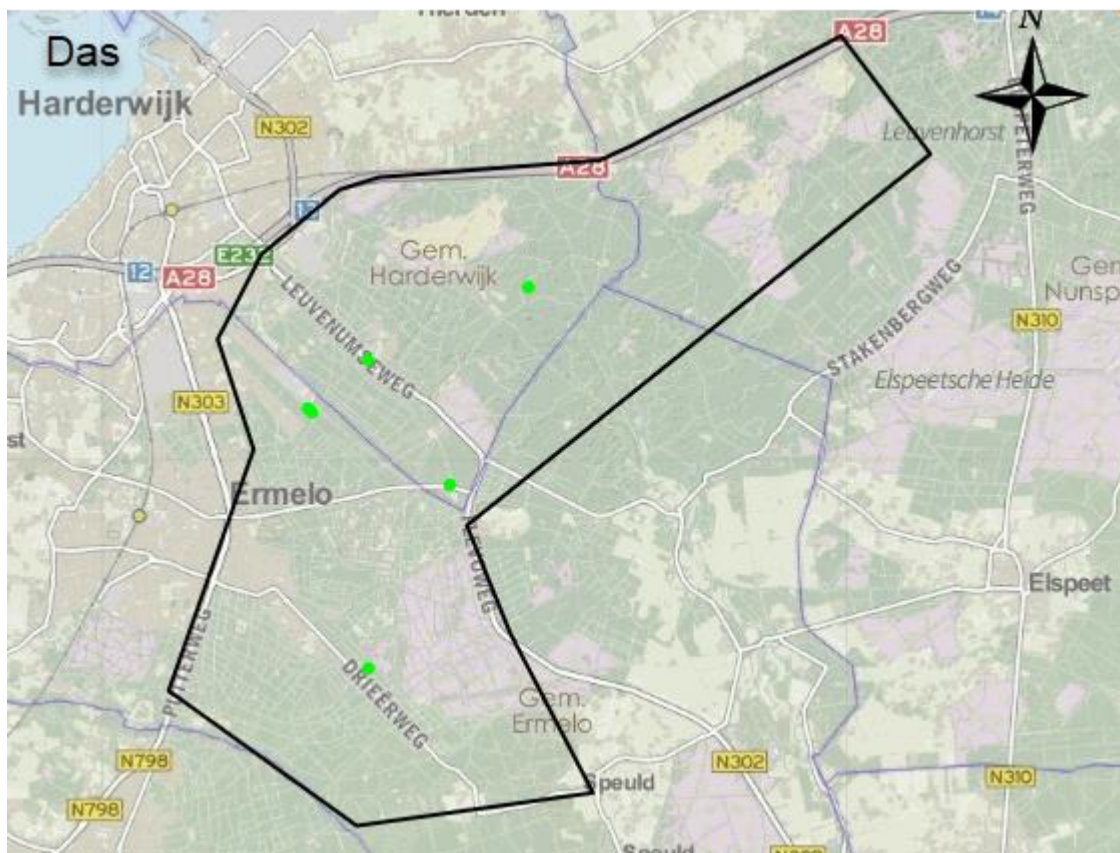
Soort	Wet natuurbescherming
Boommarter	Wnb § 3.3
Bosmuis	Wnb § 3.3 ¹
Das	Wnb § 3.3
Edelhert	Wnb § 3.3
(Rode) Eekhoorn	Wnb § 3.3
Egel	Wnb § 3.3 ¹
Haas	Wnb § 3.3 ¹
Huisspitsmuis	Wnb § 3.3 ¹
Konijn	Wnb § 3.3 ¹
Ree	Wnb § 3.3 ¹
Rosse woelmuis	Wnb § 3.3 ¹
Vos	Wnb § 3.3 ¹
Wezel	Wnb § 3.3 ¹
Wild zwijn	Wnb § 3.3

Boommarter: 19 waarnemingen (zie figuur 11). Hierbij zitten een 7-tal verkeersslachtoffers.
Das: 8 waarnemingen (zie figuur 12). Hierbij zitten een 4-tal verkeersslachtoffers.
Edelhert: 142 waarnemingen (zie figuur 13).
Rode eekhoorn: 70 waarnemingen (zie figuur 14).
Wild zwijn: 187 waarnemingen (zie figuur 15).

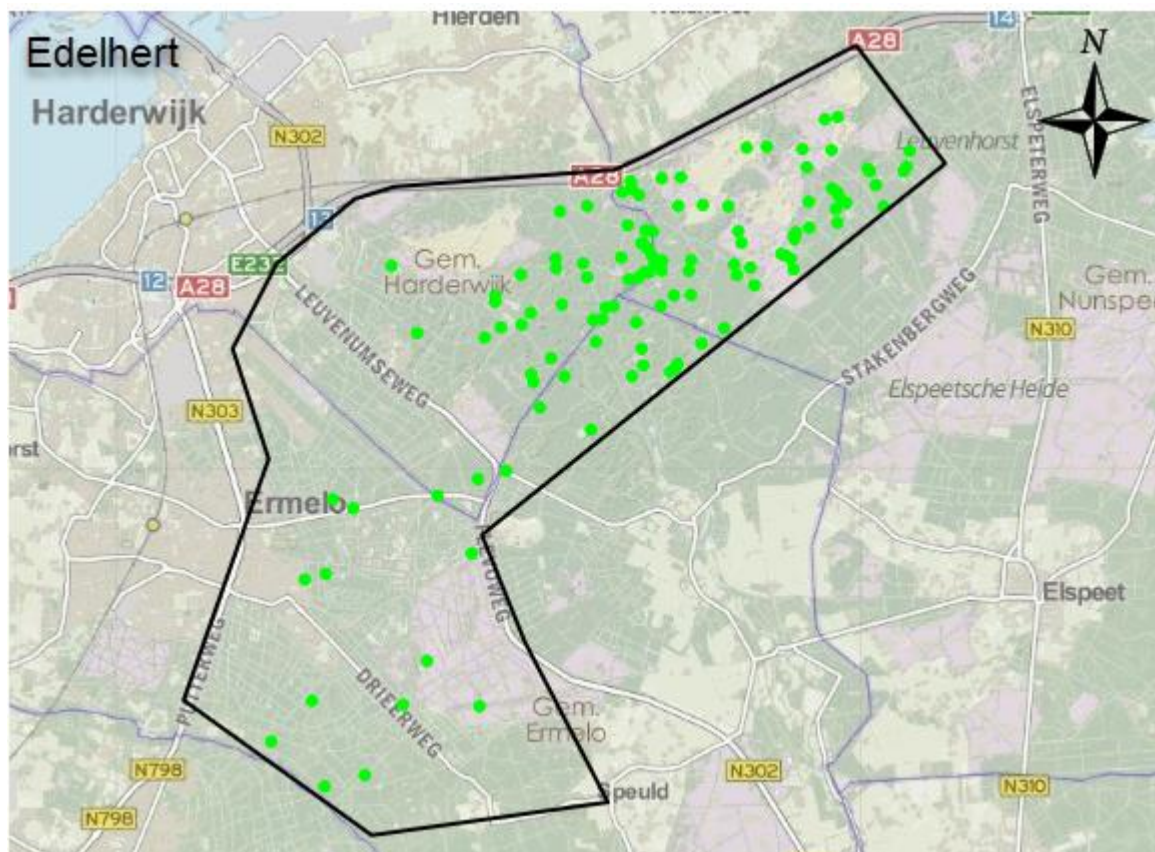
¹ Soortenvrijstellingslijst voor ruimtelijke ingrepen en bestendig beheer. De vrijstelling als bedoeld in artikel 4.3 lid 1 van de POV Gelderland. Zie bijlage 5.

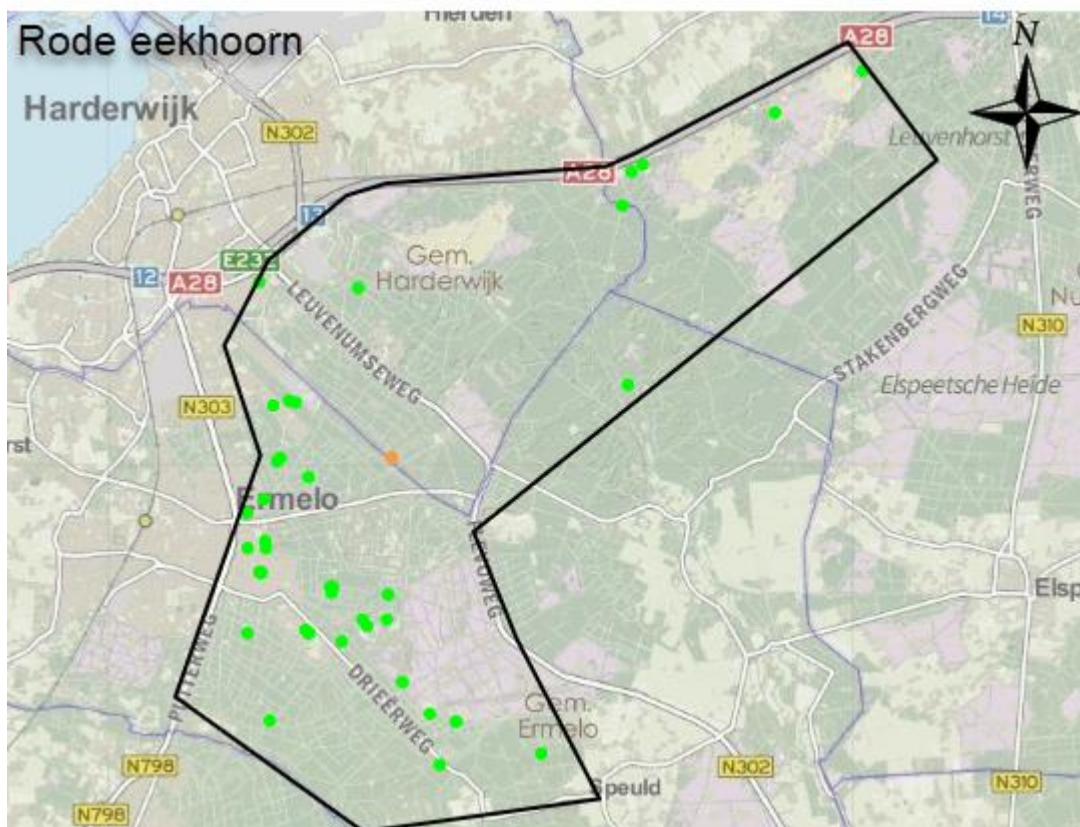
Figuur 11. Waarnemingen Boommarter in de periode 2012-2017 (Bron: NDFF).

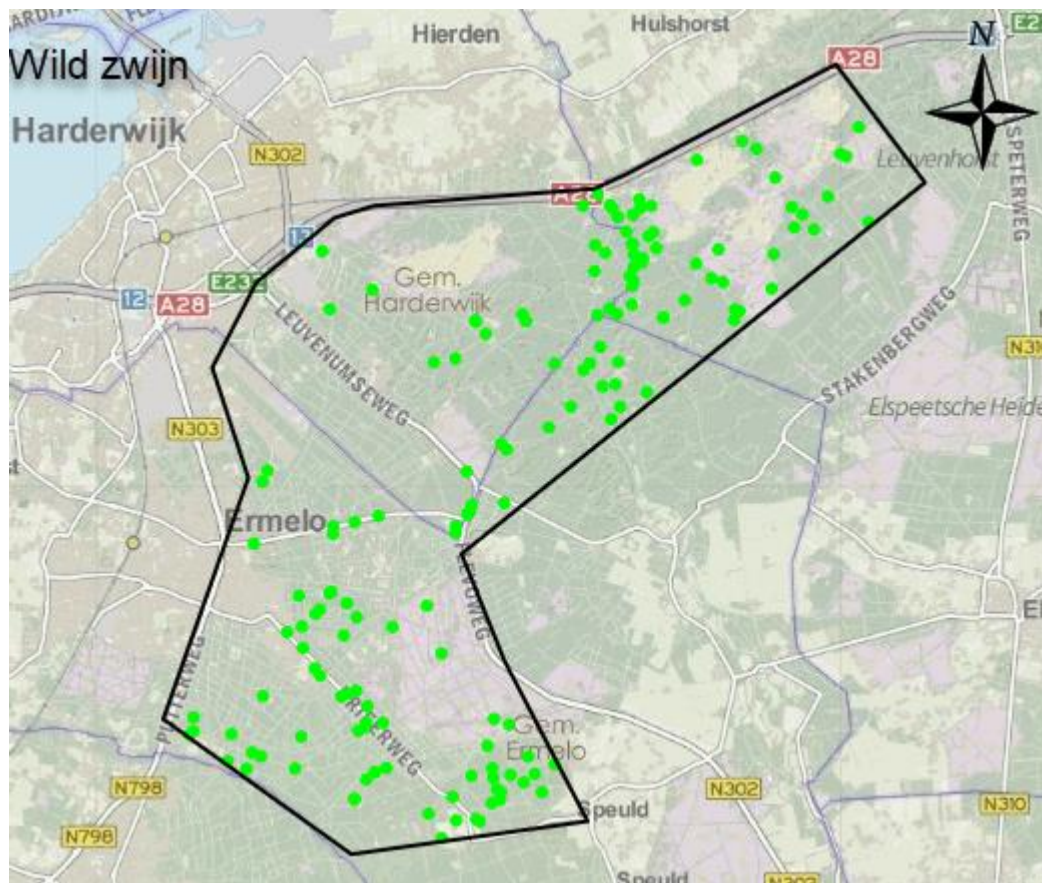
Figuur 12. Waarnemingen Das in de periode 2012-2017 (Bron: NDFF).

Figuur 13. Waarnemingen Edelhart in de periode 2012-2017 (Bron: NDFF).

Figuur 14. Waarnemingen Rode eekhoorn in de periode 2012-2017 (Bron: NDFF).

Figuur 15. Waarnemingen Wild zwijn in de periode 2012-2017 (Bron: NDDFF).

4.3.2 Gegevens uit veldbezoeken (overige zoogdieren)

Tijdens de veldbezoeken zijn in het onderzoeksgebied een grondgebonden zoogdieren waargenomen, zoals Ree, Edelhert, Konijn en Das. Het terrein is wel 'geschikt' voor zoogdieren, zoals de grofwild, Wild zwijn, Vos, Bosspitsmuis, Egel, Huismuis, Bruine rat, Bosmuis, Das, marterachtigen etc.

4.4 Amfibieën, vissen en reptielen

4.4.1 Gegevens uit geraadpleegde bronnen

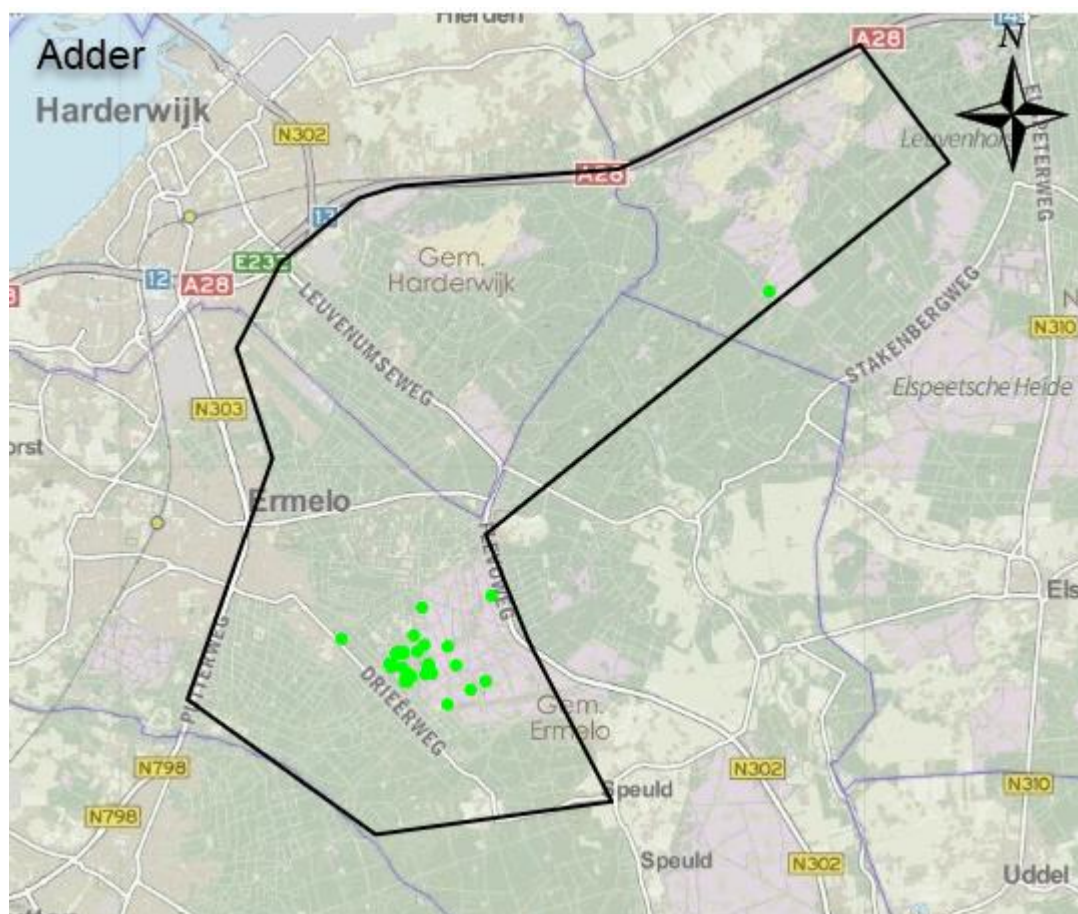
Nationale Databank Flora en Fauna (NDDFF)

In het onderzoeksgebied zijn een aantal beschermde soorten op grond van de Wnb geregistreerd.

Tabel 3. Data amfibieën, vissen en reptielen NDFF 2012-2017 in onderzoeksgebied.

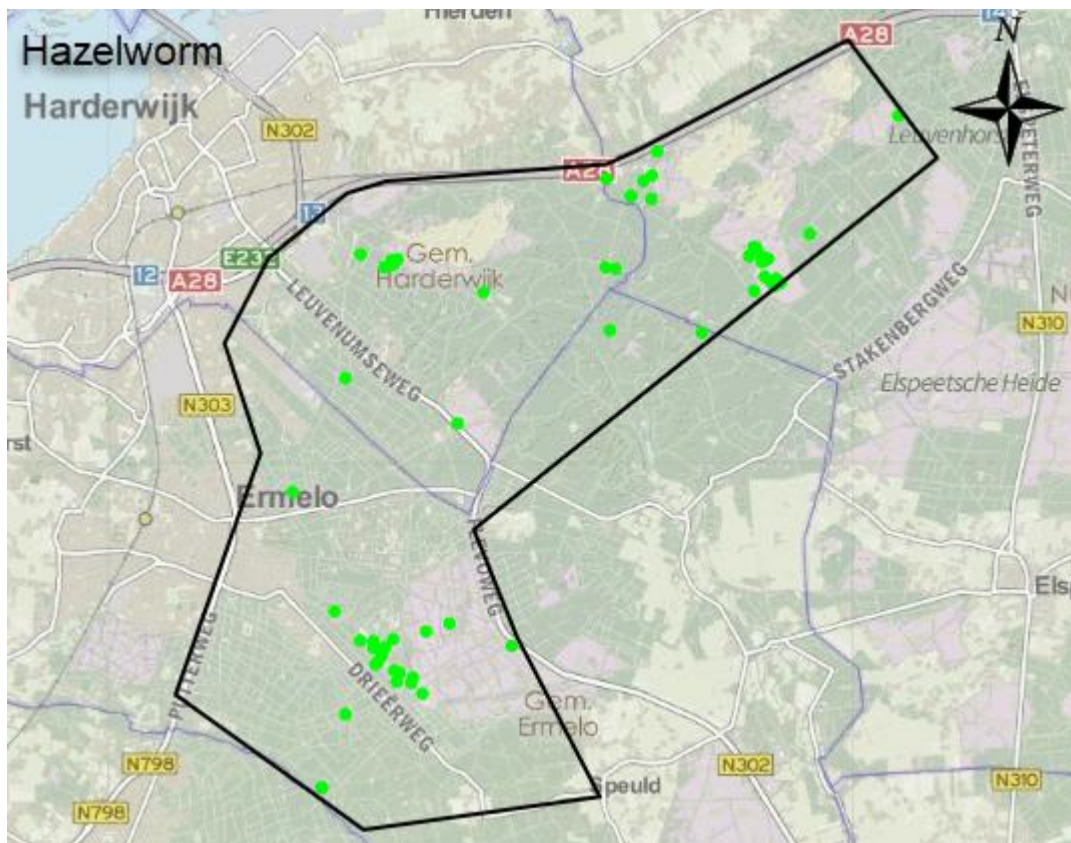
Soort	Wet natuurbescherming
Reptielen	
Adder	Wnb § 3.3
Hazelworm	Wnb § 3.3
Levendbarende hagedis	Wnb § 3.3
Amfibieën	
Bruine kikker	Wnb § 3.3 ²
Gewone pad	Wnb § 3.3 ²

Adder: 51 waarnemingen. Zie figuur 16.
Hazelworm: 41 waarnemingen. Zie figuur 17.
Levendbarende hagedis: 89 waarnemingen. Zie figuur 18.

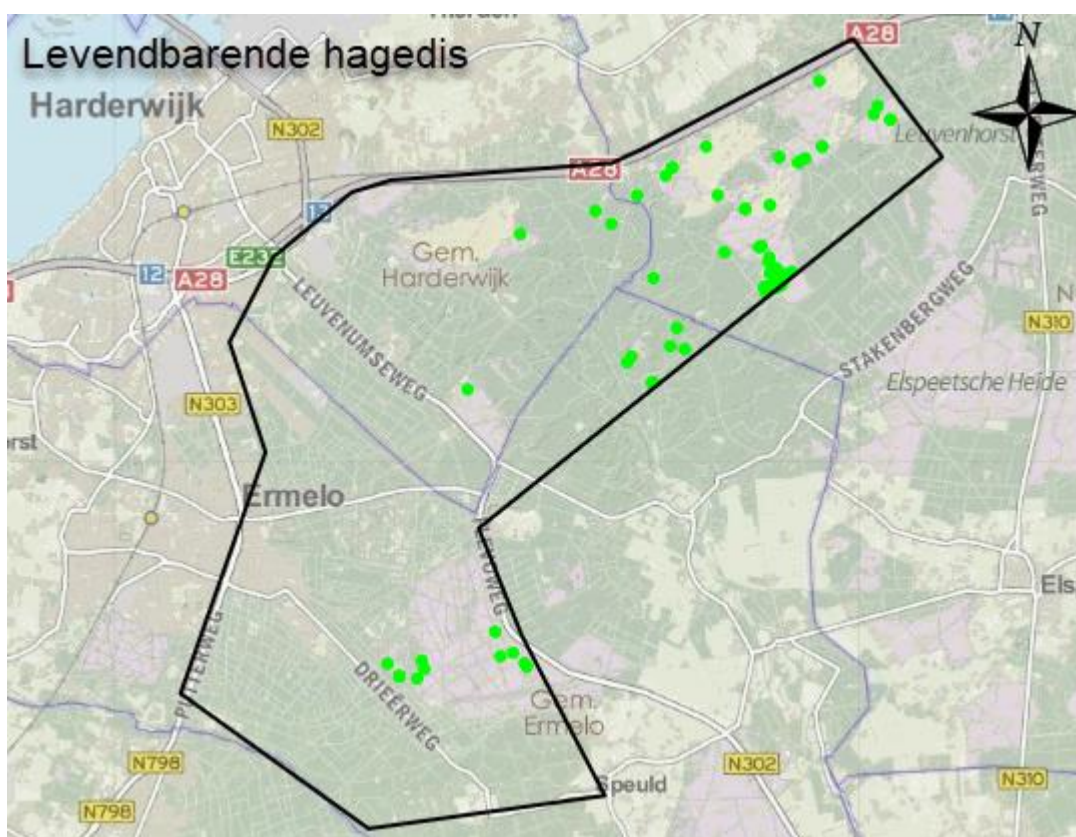

Figuur 16. Waarnemingen Adders in de periode 2012-2017 (Bron: NDFF).

² Soortenvrijstellingslijst voor ruimtelijke ingrepen en bestendig beheer. De vrijstelling als bedoeld in artikel 4.3 lid 1 van de POV Gelderland. Zie bijlage 5.

Figuur 17. Waarnemingen Hazelworm in de periode 2012-2017 (Bron: NDFF).

Figuur 18. Waarnemingen Levendbarende hagedis in de periode 2012-2017 (Bron: NDFF).

4.4.3 Gegevens uit veldbezoek (amfibieën, vissen en reptielen)

In het plangebied is geschikt habitat aanwezig voor beschermde amfibieën, vissen en/of reptielen. Met name op de Ermelose- en Hulshosterheide zijn vindplaatsen van Adder en Levendbarende hagedis. Wel worden hier vooral de bestaande paden zoveel mogelijk aangehouden en wordt er niet over de heide gereden maar door de bosrand.

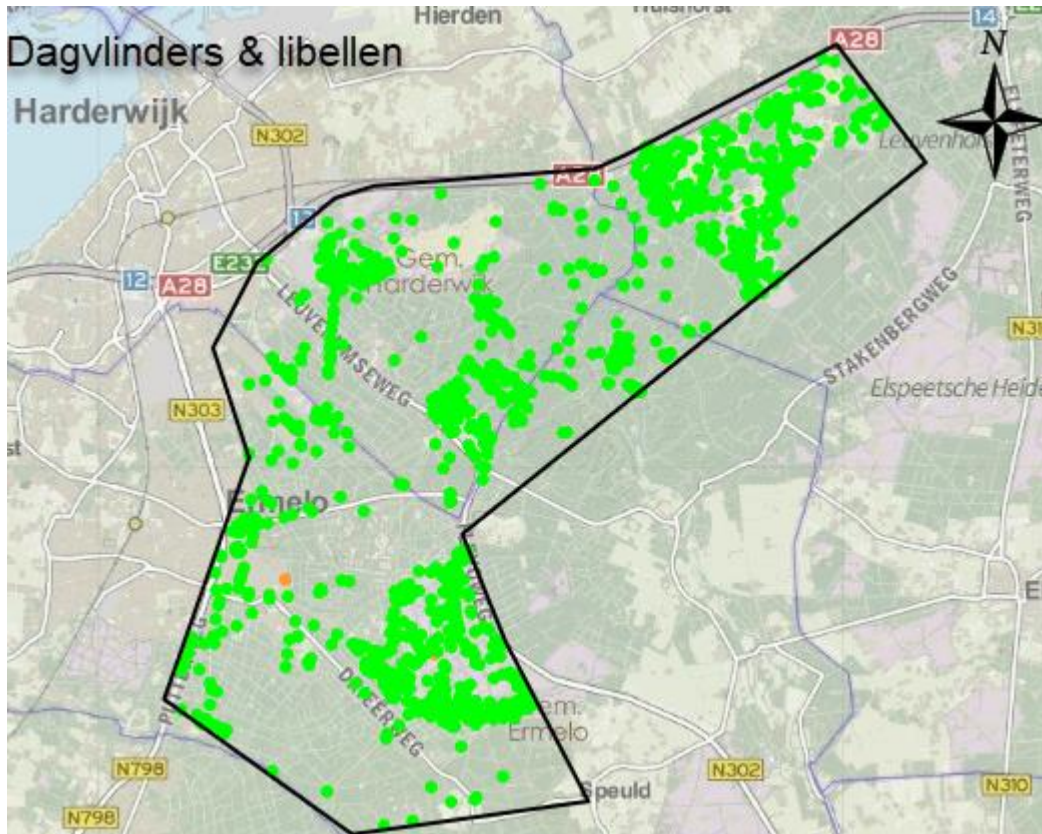
4.5 Vlinders, libellen, juffers en insecten

4.5.1 Gegevens uit geraadpleegde bronnen

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

In het onderzoeksgebied zijn geen beschermde soorten op grond van de Wnb geregistreerd.

Er zijn wel waarnemingen van 29 onbeschermde soorten dagvlinders en 25 onbeschermde soorten libellen in het onderzoeksgebied.

Figuur 19. Waarnemingen onbeschermde dagvlinders en libellen in de periode 2012-2017. Een dichte concentratie in de rode cirkel (Bron: NDFF).

4.5.2 Gegevens uit veldbezoek (vlinders, libellen, juffers en insecten)

Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde vlinders, libellen, of juffers waargenomen. De bezochte boshabitats zijn hiervoor ook minder geschikt.

4.6 Vaatplanten

4.6.1 Gegevens uit geraadpleegde bronnen

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

In het onderzoeksgebied is 1 beschermde soort op grond van de Wnb geregistreerd, zijnde de Wolfskers (Wnb § 3.3). De soort is aangetroffen op 1 plek in het Leuvenumse bos op ca. 250 meter afstand vanaf de bestaande route. Er zijn daarnaast wel 34.007 waarnemingen van 484 verschillende onbeschermde soorten vaatplanten geregistreerd.

4.6.2 Gegevens uit veldbezoek (vaatplanten)

Onder de oude Flora- en faunawet zouden we hier te maken hebben een aantal beschermde soorten zoals Gewone salomonszegels, Lelietje-der-dalen en Daslook. Onder de huidige wetgeving zijn deze soorten niet langer beschermd. Bij het uitvlaggen van de route zal echter wel rekening worden gehouden met de standplaatsen van onder andere deze soorten. Er zijn geen soorten aangetroffen die op grond van de wet natuurbescherming beschermd zijn.

5 Beoordeling Wet natuurbescherming (soorten)

5.1 Vogels

Er zijn geen effecten op jaarrond beschermde vogelsoorten te verwachten. Mocht men tijdens het uitvlaggen toch op een horstboom stuiten dan wordt de route omgelegd (minimaal 25 meter). Tijdens het veldwerk zijn wij niet op bezette gestuit, die direct naast de route lagen.

Periode werkzaamheden (voorzorgsbeginsel)

Omdat geen ontheffingen worden verleend voor het verstoren van vogels en/of het vernielen van nesten wordt geadviseerd om de sloopwerkzaamheden voor het broedseizoen (globale richtlijn³ 15 maart - 15 juli) te starten of te beginnen na 15 juli. Vanwege het voorkomen van de Wespandief op de Veluwe, adviseren wij om 15 augustus i.p.v. 15 juli aan te houden. Mocht dan alsnog tijdens het uitvlaggen blijken dat er sprake is van late broedvogels, dan kan met de route aanpassen of de aanleg uitstellen. Het effect van de verstoring van het uitvlaggen zelf is verwaarloosbaar.

5.2 Grondgebonden zoogdieren (Das)

5.2.1 Boomarter (Wnb § 3.3)

De soort komt voor verspreid over de hele Veluwe. Hij leeft met name in de oudere loofbossen. Voor aanleg de nieuwe single tracks worden geen oude bomen verwijderd. Het leefgebied van deze soort wordt hierdoor niet aangetast. Effecten op de populatie van de Boomarter kunnen op voorhand worden uitgesloten.

5.2.2 Das (Wnb § 3.3)

Verspreidt over het gebied komen Dassen voor. Het gaat relatief goed met de Dassenpopulatie op de Veluwe. Toch vereist de aanwezigheid van een dassenhabitat een aantal extra aandachtspunten. Bij de aanleg willen we voorkomen dat een nieuwe single track vlak langs een burcht wordt aangelegd. Bij de beheerders en uit het veldwerk zijn een aantal locaties bekend. Waar dassen zitten wordt een afstand aangehouden van minimaal 25 meter, maar bij voorkeur meer dan 50 meter. Effecten op de populatie van de Das kunnen deze wijze op voorhand worden uitgesloten.

5.2.3 Edelhert (Wnb § 3.3)

Het Edelhert is een wijdverspreide soort op de Veluwe. Om de populatie in te dammen worden er jaarlijks op basis van het Faunabeheerplan Gelderland een groot aantal afgeschoten. Om de rust op de Veluwe voor het grofwild te garanderen zijn een aantal rustgebieden aangewezen. In deze rustgebieden worden geen nieuwe single tracks aangelegd. Effecten op de populatie het Edelhert kunnen op voorhand worden uitgesloten.

³ **Broedseizoen:** Vogels worden met name beschermd tijdens het broedseizoen. Een belangrijke vraag is dus: Van wanneer tot wanneer duurt het broedseizoen? Vaak wordt als grove lijn gezegd dat het broedseizoen duurt van 15 maart tot en met 15 juli. Inderdaad broeden vogels met name in deze periode. De bescherming van vogels is echter niet gebaseerd op een datum, maar op het daadwerkelijke broedseizoen. Dat kan ook al voor 15 maart of na 15 juli zijn. Het broedseizoen begint niet pas wanneer de eieren gelegd zijn. Het broedseizoen gaat al van start met de paarvorming, territorium afbakenen en het bouwen van nesten. In deze tijdsspan worden vogels, hun nesten en eieren beschermd door de Wet natuurbescherming. Het nest mag niet verwijderd, verstoord of leeggehaald worden (Bron: Vogelbescherming Nederland).

5.2.4 Rode eekhoorn (Wnb § 3.3)

Waar bomen zijn kun je eekhoorns verwachten. En dat gaat zeker op de Veluwe op. Met name rondom de recreatiekernen (Ermelo) worden veel waarnemingen gedaan. Door de aanleg van stukjes single track gaat er geen habitat van deze soort verloren. Het leefgebied van deze soort wordt hierdoor niet aangetast. Effecten op de populatie van de Rode eekhoorn kunnen op voorhand worden uitgesloten.

5.2.5 Wild zwijn (Wnb § 3.3)

Voor het Wild zwijn geldt hetzelfde als voor het Edelhert. Er is zoals blijkt uit het Faunabeheerplan Gelderland voldoende leefgebied voor de soort aanwezig. Derhalve kunnen ook effecten op de populatie van het Wild zwijn op voorhand worden uitgesloten.

5.3 *Amfibieën en Reptielen*

5.3.1 Adder

De adder zit met name in de heidegebieden. Hier zijn geen nieuwe single tracks in gepland. Derhalve kunnen ook effecten op de populatie van de Adder op voorhand worden uitgesloten.

5.3.2 Hazelworm

De Hazelworm komt verspreid door het hele gebied voor met concentraties op de heide en de bosranden rondom de heide. Er zijn vooral weer waarnemingen op opwarmende Hazelwormen op fietspaden. Ze verschuilen zich vaak onder bladeren en takken. Vooral bij de aanleg is er een (zeer geringe) kans op het doden Hazelwormen als men niet voorzichtig handelt. Derhalve wordt in het bestek opgenomen dat men bij het verwijderen van liggend hout voorzichtig gehandeld moet worden om beschadiging en doden te voorkomen. Met deze werkwijze kunnen ook effecten op de populatie van de Hazelworm op voorhand worden uitgesloten.

5.3.3 Levendbarende hagedis

De Levendbarende hagedis komt verspreid door het hele gebied voor. Ze verschuilen zich vaak onder bladeren en takken. Vooral bij de aanleg is er een (zeer geringe) kans op het doden Levendbarende hagedissen als men niet voorzichtig handelt. Derhalve wordt in het bestek opgenomen dat men bij het verwijderen van liggend hout voorzichtig gehandeld moet worden om beschadiging en doden te voorkomen. Met deze werkwijze kunnen ook effecten op de populatie van de Levendbarende hagedis op voorhand worden uitgesloten.

5.4 *Overige soorten*

Voor de overige soorten flora en fauna geldt ook dat er geen ontheffing noodzakelijk is. Tijdens de aanleg moet rekening gehouden worden met deze soorten, zodat deze zo min mogelijk verstoord worden. (voorzorgsbeginsel).

6 Voortoets Wet natuurbescherming (gebieden)

De huidige MTB-routes liggen geheel in het Natura 2000-gebied Veluwe. Ook de nieuwe singel tracks liggen in het Natura 2000-gebied. Derhalve is deze voortoets noodzakelijk.

6.1 Doelen Veluwe

1.	H2310	Stuifzandheiden met struikhei
2.	H2320	Binnenlandse kraaiheibegroeiingen
3.	H2330	Zandverstuivingen
4.	H3130	Zwakgebufferde vennen
5.	H3160	Zure vennen
6.	H3260A	Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)
7.	H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)
8.	H4030	Droge heiden
9.	H5130	Jeneverbesstruwelen
10.	H6230	Heischrale graslanden
11.	H6410	Blauwgraslanden
12.	H7110B	Actieve hoogvenen (heideveentjes)
13.	H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)
14.	H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen
15.	H7230	Kalkmoerassen
16.	H9120	Beuken-eikenbossen met hulst
17.	H9190	Oude eikenbossen
18.	H91E0C	Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)

Habitatrichtlijn: soorten

1.	H1042	Gevlekte witsnuitlibel
2.	H1083	Vliegend hert
3.	H1096	Beekprik
4.	H1163	Rivierdonderpad
5.	H1166	Kamsalamander
6.	H1318	Meervleermuis
7.	H1831	Drijvende waterweegbree

Vogelrichtlijn: vogelsoorten

1.	A072	Wespendief
2.	A224	Nachtzwaluw
3.	A229	IJsvogel
4.	A236	Zwarte specht
5.	A246	Boomleeuwerik
6.	A255	Duinpieper
7.	A338	Grauwe klauwier
8.	A233	Draaihals
9.	A276	Roodborsttapuit
10.	A277	Tapuit

6.2 Mogelijke effecten aanleg nieuwe single tracks op habitattypen

6.2.1 Stuifzandheiden met struikhei

Route Harderwijk: Het habitatype ligt wel langs de bestaande route, maar de nieuwe single tracks gaan er niet doorheen.

Route Ermelo: Gaat niet door dit habitatype. Ligt ook niet in de directe omgeving.

Significante effecten op dit habitatype zijn uitgesloten.

6.2.2 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen

Niet aanwezig in onderzoeksgebied (zie figuur 3).

Significante effecten op dit habitatype zijn uitgesloten.

6.2.3 Zandverstuivingen

Route Harderwijk: Het habitatype ligt wel langs de bestaande route, maar de nieuwe single tracks gaan er niet doorheen.
Route Ermelo: Gaat niet door dit habitatype. Ligt ook niet in de directe omgeving.
Significante effecten op dit habitatype zijn uitgesloten.

6.2.4 Zwakgebufferde vennen

Niet aanwezig in onderzoeksgebied (zie figuur 3).
Significante effecten op dit habitatype zijn uitgesloten.

6.2.5 Zure vennen

Niet aanwezig in onderzoeksgebied (zie figuur 3).
Significante effecten op dit habitatype zijn uitgesloten.

6.2.6 Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)

Niet aanwezig in onderzoeksgebied (zie figuur 3).
Significante effecten op dit habitatype zijn uitgesloten.

6.2.7 Vochtige heiden (hogere zandgronden)

Route Harderwijk: Het habitatype ligt wel nabij de bestaande route, maar de route en de nieuwe single tracks gaan er niet doorheen.
Route Ermelo: Gaat niet door dit habitatype. Ligt ook niet in de directe omgeving.
Significante effecten op dit habitatype zijn uitgesloten.

6.2.8 Droge heiden

Route Harderwijk: Gaat niet door dit habitatype. Ligt ook niet in de directe omgeving.
Route Ermelo: Het habitatype ligt wel langs de bestaande route (bestaande route over Ermelose heide), maar de nieuwe single tracks gaan er niet doorheen.
Significante effecten op dit habitatype zijn uitgesloten.

6.2.9 Jeneverbesstruwelen

Niet aanwezig in onderzoeksgebied (zie figuur 3).
Significante effecten op dit habitatype zijn uitgesloten.

6.2.10 Heischrale graslanden

Niet aanwezig in onderzoeksgebied (zie figuur 3).
Significante effecten op dit habitatype zijn uitgesloten.

6.2.11 Blauwgraslanden

Niet aanwezig in onderzoeksgebied (zie figuur 3).
Significante effecten op dit habitatype zijn uitgesloten.

6.2.12 Actieve hoogvenen (heideveentjes)

Niet aanwezig in onderzoeksgebied (zie figuur 3).
Significante effecten op dit habitatype zijn uitgesloten.

6.2.13 Overgangs- en trilvenen (trilvenen)

Niet aanwezig in onderzoeksgebied (zie figuur 3).
Significante effecten op dit habitatype zijn uitgesloten.

6.2.14 Pioniervegetaties met snavelbiezen

Niet aanwezig in onderzoeksgebied (zie figuur 3).

Significante effecten op dit habitatype zijn uitgesloten.

6.2.15 Kalkmoerassen

Niet aanwezig in onderzoeksgebied (zie figuur 3).

Significante effecten op dit habitatype zijn uitgesloten.

6.2.16 Beuken-eikenbossen met hulst

Route Harderwijk: Gaat deels door dit habitatype.

Figuur 20.

Bij de rode pijl wordt het habitatype Beuken-eikenbossen met hulst over een lengte van ca. 100 meter doorsneden door een nieuwe single track.

Effect:

Over een lengte van 100 wordt over de breedte van 1 meter de strooisellaag verwijderd. De typische soorten (Maleboskorst, Hazelworm, Dalkruid, Gewone salomonszegel, Lelietje-van-dalen, Witte klaverzuring, Boomklever en Zwarte specht) welke een maat zijn voor de kwaliteit van het habitatype worden door deze geringe ingreep niet aangetast. Ook heeft de ingreep geen effect op bodem en de hydrologie. Standplaatsen van voornoemde vaatplanten, kenmerkend voor het habitatype worden zo goed als mogelijk gespaard. Dit is onderdeel van onze vaste werkwijze.

Zuurgraad: verandert niet.

Vochttoestand: verandert bijna niet doordat de track zeer smal is en het water in principe de bodem in kan. Op het niveau van het habitatype is effect nihil.

Zoutgehalte: verandert niet.

Voedselrijkdom: verandert niet.

Route Ermelo:

Ging in het oorspronkelijke plan deels over een lengte van ca. 150 meter door dit habitatype (gelegen langs de Drieërweg. Naar aanleiding van o.a. de concept Natuurtoets is dit traject in overleg met de opdrachtgever aangepast. Het habitatype wordt nu niet meer doorsneden.

Significante effecten op dit habitatype zijn uitgesloten.

6.2.17 Oude eikenbossen

Route Harderwijk: Gaat niet door dit habitatype.
Route Ermelo: Gaat niet door dit habitatype. Ligt wel in de directe omgeving.
Significante effecten op dit habitatype zijn uitgesloten.

6.2.18 Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)

Route Harderwijk: Het habitatype ligt wel nabij de bestaande route, maar de route en de nieuwe single tracks gaan er niet doorheen.
Route Ermelo: Gaat niet door dit habitatype. Ligt ook niet in de directe omgeving.
Significante effecten op dit habitatype zijn uitgesloten.

6.3 Mogelijke effecten aanleg nieuwe single tracks op Habitatrictlijnsoorten

6.3.1 Gevlekte witsnuitlibel

Soort van vennen. De routes gaan hier niet langs of doorheen. Er zijn geen effecten.

6.3.2 Vliegend hert

Larve leeft in dood hout. Soort is volgens het NDFF niet in het onderzoeksgebied bekend. Daarnaast wordt er ook geen voor Vliegend hert geschikt dood hout verwijderd. Er zijn geen effecten.

6.3.3 Beekprik

Soort van beken. De routes gaan hier niet langs of doorheen. Er zijn geen effecten.

6.3.4 Rivierdonderpad

Soort van beken. De routes gaan hier niet langs of doorheen. Er zijn geen effecten.

6.3.5 Kamsalamander

Soort leeft in vennen, maar deels ook op een landhabitat. Er wordt geen landhabitat aangetast. Er zijn geen effecten.

6.3.6 Meervleermuis

Er zijn geen bekende verblijfplaatsen in het onderzoeksgebied en er worden ook geen voor vleermuizen geschikte bomen gekapt. Er zijn geen effecten.

6.3.7 Drijvende waterweegbree

Soort van vennen en andere grotere wateren. De routes gaan hier niet langs of doorheen. Er zijn geen effecten.

6.4 Mogelijke effecten aanleg nieuwe single tracks op Vogelrichtlijnsoorten

Van de aangewezen soorten de meeste met name voor op de heiden en stuifzandhandheiden. Hier worden geen nieuwe single tracks op aangelegd. Voor de Zwarte specht, Nachtzwaluw en Wespindief geldt dat deze ook bij deze habitattypen voorkomen.

6.4.1 Nachtzwaluw

De nachtzwaluw is gebonden aan droge zandgebieden zoals randen van zandverstuivingen, zandige heidevelden, open plekken in het bos ontstaan door houtkap, storm of brand en open bossen (incl. dichtgegroeide zandverstuivingen en brandgangen door oud dennenbos). De soort foerageert op grote vliegende insecten (nachtvlinders, kevers). Het is een trekvogel die in Afrika overwintert. De soort komt bij de meeste grotere heidegebieden op de Veluwe wel voor. Hij broedt deels ook in de boszoom rond de heidevelden. Bij het uitzetten en plannen van de route zijn de voor Nachtzwaluw geschikte stukken die

direct grenzen geschikte heide vermeden. Effecten op de populatie Nachtzwaluwen wordt op deze wijze uitgesloten.

6.4.2 Zwarte specht

De Zwarte specht leeft in oude bossen van minimaal 100 ha, ook middeloude bossen mits oude lanen van beuk, Amerikaanse eik en eik aanwezig zijn. De soort is vrijwel exclusief aan zandgronden gebonden. De zwarte spechten hakken hun nestplaatsen doorgaans uit in oude beuken en Amerikaanse eiken, in mindere mate ook in grove dennen, dikke populieren en abelen. Zijn voedsel zoekt de Zwarte specht meestal in oud bos, vooral in bos van oude grove dennen waarin boomstammen met een ruwe schors overheersen. Het voedsel bestaat uit larven van houtbewonende kevers die hij zoekt in dood op de grond liggend hout en bos- en houtmieren die te vinden zijn op kleine open plekken in het bos. Jongere naaldhoutopstanden zijn als voedselbronnen eveneens van belang, daar bevinden zich kolonies van houtmieren. Het foerageergebied kan zich uitstrekken tot enkele kilometers rond de nestplaats.

De Zwarte specht heeft een matige tot gemiddelde gevoeligheid voor verstoring (verstoring bij < 100 - 300 m afstand). De gevoeligheid voor verstoring van het leefgebied is matig groot: de Zwarte specht leeft in besloten tot halfopen landschap. Mogelijke effecten van verstoring op de populatie zijn onbekend. De zwarte specht broedt voornamelijk in oude bomen.

Om verstoring van broedgebied van de Zwarte specht op voorhand te voorkomen, is er bij het plannen en uitzetten van de route gelet op geschikte en/of bekende broedlocaties voor de Zwarte specht. Deze locatie zijn vermeden om verstoring tegen te gaan.

Tevens zijn het plannen van de route bosmierennesten vastgelegd. Mochten bij het uitvlaggen nieuwe nesten gevonden worden en is de standaard werkwijze dat ook deze gespaard worden en de route wordt omgeleid.

Op deze wijze worden effecten op de populatie van de Zwarte specht op voorhand voorkomen.

6.4.3 Wespendif

De Wespendif is overwegend een bosbewoner, met een voorkeur voor minstens 250 ha grote en minstens 40 jaar oude bossen op zandgrond. De vogel lijkt enige afwisseling met andere gebieden op prijs te stellen. Dat kunnen vennen zijn, stukken heide, beekdalen, natte bosdelen of extensief onderhouden graslanden. De soort ontbreekt in uitgestrekte agrarische gebieden en vermijdt over het algemeen harde kleibodems. De wespendif broedt zowel in naaldbossen als in opgaande loofbossen met een rijke ondergroei, maar vermijdt jonge bossen en te sterk versnipperde bossen. Zijn nest bouwt de vogel bij voorkeur in een spar. De minimale grootte van zijn gebied van activiteiten rond het nest bedraagt ongeveer 1.400 ha.

Wespen vormen het hoofdvoedsel van deze soort. Omdat de wespennesten worden uitgegraven, is de soort afhankelijk van redelijk zachte bodems. Het menu omvat behalve wespen ook o.a. amfibieën, reptielen, sprinkhanen en (jonge) kleine vogels. Uit onderzoek met gezenderde Wespendifen (Jan van Diermen) is bekend dat de soort soms zijn voedsel van ver haalt.

In vergelijking met andere roofvogels is de Wespendif minder gevoelig voor verstoring: de soort vertoont een matige verstoring gevoeligheid (verstoring bij minder dan 100 meter afstand). In zijn leefgebied is de soort ook in matige mate gevoelig voor verstoring (de vogel leeft in min of meer besloten gebieden). Het is onbekend of verstoringen effecten hebben op populaties van de Wespendif. Andere in het bos broedende roofvogels zoals Sperwer en Havik lijken echter weinig effect te ondervinden van verstoring.

Op basis van data NDFF, het veldbezoek en gegevens van de terreinbeheerder is getracht om alle horstbomen (dus niet allen Wespendif) in de omgeving van de stukken nieuwe single track op te sporen. Bij het uitvlaggen vindt hierop nog een laatste check plaats. Op deze wijze worden effecten op de populatie van de Wespendif op voorhand voorkomen.

7 Conclusies

7.1 Conclusie Wet natuurbescherming (Soorten)

Als de aanleg werkzaamheden buiten het broedseizoen aanvangen en de aanbevelingen uit tabel 3 worden uitgevoerd, dan kunnen effecten op broedvogels voorkomen worden en is er voor vogels geen ontheffing (vvgb) op grond van de Wet natuurbescherming voor soorten noodzakelijk. Er is ook voor de overige natuurwaarden geen ontheffing noodzakelijk.

In tabel 4 zijn de effecten samengevat. Wij adviseren wel om deze conclusie (het rapport) door het bevoegd gezag voor de omgevingsvergunning (Gemeente Ermelo, Gemeente Harderwijk) en het bevoegd gezag Wet natuurbescherming (Provincie Gelderland) te laten bevestigen.

Tabel 4 Overzicht conclusies aangaande verstoring en de eventueel te nemen vervolgstappen.

Soortgroep		Ingrep versturend	Nader onderzoek noodzakelijk	Wnb- ontheffing noodzakelijk	Bijzonderheden / opmerkingen
Vogels	Broedvogels	Nee, mits..	Nee, mits	Nee	Zie paragraaf 5.1 (aanleg buiten het broedseizoen)
	Jaarrond beschermd	Nee, mits..	Nee, mits	Nee	Zie paragraaf 5.1 (laatste inspectie horstbomen/nesten/holten bij uitvlaggen)
Vleermuizen	Verblijfplaatsen	Nee	Nee	Nee	-
	Vliegroutes	Nee	Nee	Nee	-
Overige zoogdieren		Nee, mits	Nee, mits	Nee	Zie paragraaf 5.2.3 (Das) afstand tot burchten.
Amfibieën		Nee	Nee	Nee	-
Reptielen		Nee, mits	Nee, mits	Nee	Zie paragraaf 5.3.2 (Hazelworm) & 5.3.3 (Levendbarende hagedis) extra check bij aanleg.
Vissen		Nee	Nee	Nee	-
Libellen en vlinders		Nee	Nee	Nee	-
Vaatplanten		Nee	Nee	Nee	-

7.2 Conclusie Wet natuurbescherming (gebieden)

Er zijn geen effecten op de Natura 2000-gebieden te verwachten. Een vergunning op grond van Wet natuurbescherming is dan ook niet noodzakelijk.

8 Bronnen

8.1 Literatuur

- Bijlsma, R.G. (et al) 2001, Algemene en schaarse vogels van Nederland (Avifauna van Nederland 2) GMB uitgeverij/KNNV Uitgeverij, Haarlem/Utrecht.
- Dietz, C. (et al.) 2009, Vleermuizen; Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika, Tirion Natuur.
- DLG/EZ 2015. Beheerplan N2000 gebied Sallandse Heuvelrug, Ontwerp Januari 2015.
- Douma, M. C.P.M. Zoon & A.D. Bode, 2011. De Zoogdieren van Overijssel, leefwijze en verspreiding in de periode 1970 t/m 201, Uitgeverij Profiel, Bedum.
- Janssen A.M. & Schaminée H.J. 2003. Europese Natuur in Nederland; Habitattypen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Janssen A.M. & Schaminée H.J. 2008. Europese Natuur in Nederland; Soorten van de Habitatrichtlijn, KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Jansen, P. & Kuiper, L., 2002. Hakhout; Suggesties voor het beheer, Stichting PROBOS.
- Jansen, P. & en Benthem, M. van, 2008. Bosbeheer en biodiversiteit. Stichting PROBOS.
- Krijgsveld, K.L., Smits, R.R. & Winden J. van der 2008. Verstoringsgevoeligheid van vogels, Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie, Bureau Waardenburg Rapport 08-173, Culemborg.
- Lange R. (et al.) 1994. Zoogdieren van West-Europa, KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- SOVON 1987, Atlas van de Nederlandse Vogels.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002 Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000, Nederlandse fauna 5, Naturalis, KNNV-uitgeverij Leiden.
- SOVON & CBS 2005, Trends van vogels in het Nederlandse Natura 2000 netwerk, SOVON-informatierapport 2005/09. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

8.2 Geraadpleegde websites

• www.rijksoverheid.nl & www.synbiosys.alterra.nl	[natuurwetgeving / soortbescherming & gebiedsbescherming N2000 / EHS, profielendocument]
• www.natuurloket.nl	[waarnemingen van flora en fauna]
• www.overheid.nl	[actuele wetteksten]
• www.uilen.org	[vogelwaarnemingen en informatie / uileninformatie]
• www.waarneming.nl	[waarnemingen van flora en fauna]
• www.zoogdieratlas.nl	[waarnemingen zoogdieren]
• www.ndff.nl	

NATIONALE DATABANK
FLORA EN FAUNA

BIJLAGE 1 Algemene verbodsbepalingen Wnb.

§ 3.1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

§ 3.2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

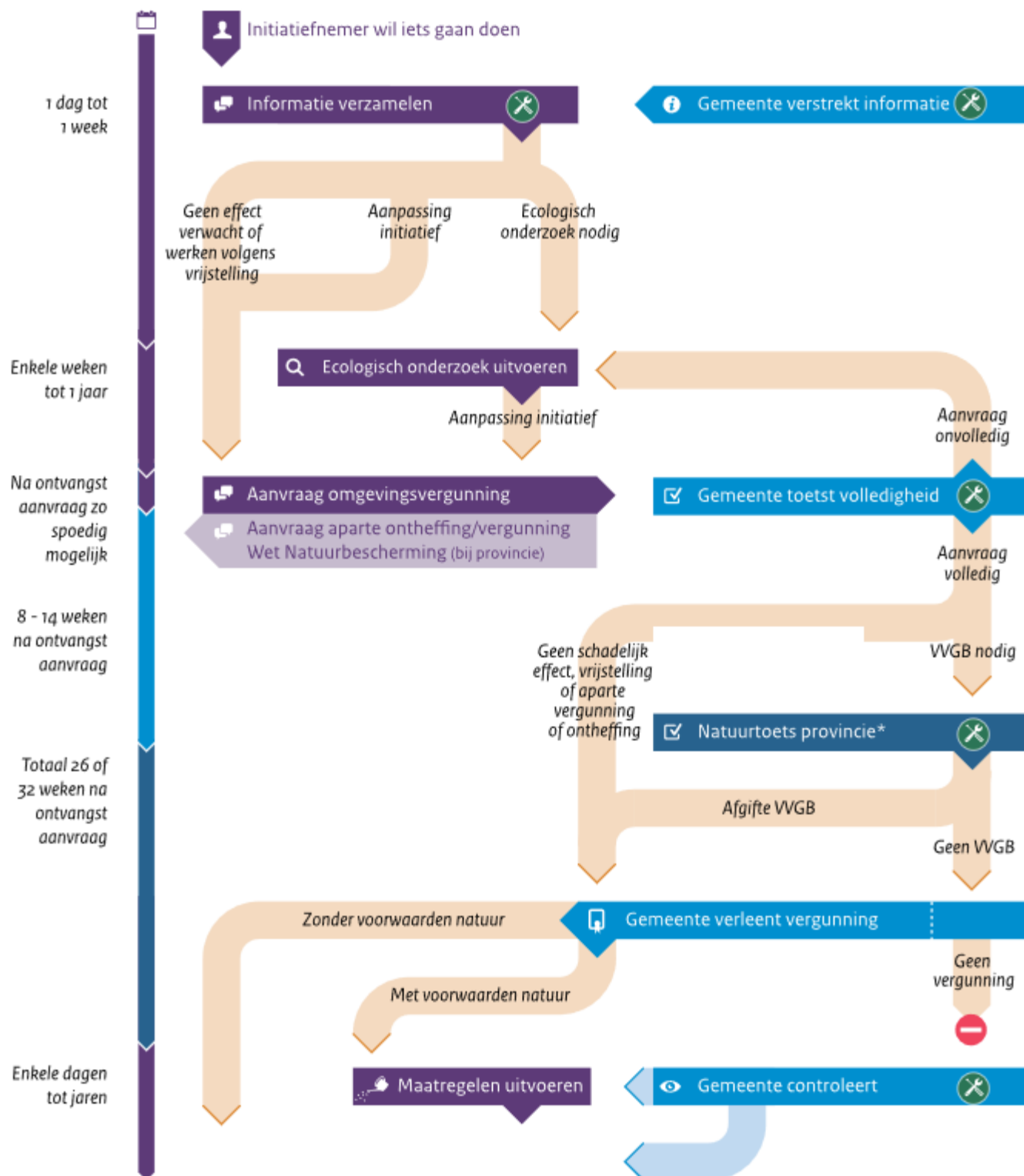
§ 3.3. Beschermingsregime andere soorten

Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a) in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b) de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c) vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a) in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b) ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c) ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d) ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e) in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f) in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

- g) in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of h. in het algemeen belang.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

BIJLAGE 2 Proces beoordeling ontheffing Wnb

Verdere uitwerking van het schema op:

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/routeplanner.aspx?subj=routeplanner#initiatiefnemer>

BIJLAGE 3 Jaarrond beschermde vogels

Categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Nesten van vogelsoorten van categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd, de nesten van soorten in categorie 5 zijn beschermd als er onvoldoende alternatieven zijn.

Nederlandse naam	Categorie	Nederlandse naam	Categorie
blauwe reiger	5	ruigpootuil	5
boerenwaluw	5	spreeuw	5
bonte vliegenvanger	5	tapuit	5
boomklever	5	torenvalk	5
boomkruiper	5	zeearend	5
bosuil	5	zwarte kraai	5
brilduiker	5	zwarte mees	5
draaihals	5	zwarte roodstaart	5
eidereend	5	zwarte specht	5
ekster	5	huismus	2
gekraagde roodstaart	5	kerkuil	3
glanskop	5	oehoe	3
grijs vliegenvanger	5	ooievaar	3
groene specht	5	ransuil	4
grote bonte specht	5	roek	2
hop	5	slechtvalk	3
		sperwer	4
huizwaluw	5	steenuil	1
ijsvogel	5	wespendief	4
kleine bonte specht	5	zwarte wouw	4
kleine vliegenvanger	5	boomvalk	4
koolmees	5	buizerd	4
kortsnavelboomkruiper	5	gierzwaluw	2
oeverwaluw	5	grote gele kwikstaart	3
pimpelmees	5	havik	4
Raaf	5		

Wnb - Vogelrichtlijn	Kneu	Wnb - Habitatrichtlijn
Appelvink	Koekoek	Gewone dwergvleermuis
Boerenwaluw	Koolmees	Gewone grootoorvleermuis
Bonte Vliegenvanger	Kruisbek	Gladde slang
Boomklever	Kuifmees	Laatvlieger
Boomkruiper	Matkop	Rosse vleermuis
Boomleeuwerik	Merel	Ruige dwergvleermuis
Boompieper	Nachtegaal	Watervleermuis
Bosuil	Nachtzwaluw	Zandhagedis
Buizerd	Oehoe	
Fitis	Pimpelmees	
Fluiter	Putter	Wnb - andere soorten
Gaai	Raaf	Adder
Geelgors	Ransuil	Boommarter
Gekraagde Roodstaart	Roodborst	Bosmuis
Glanskop	Roodborsttapuit	Bruine kikker
Goudhaan	Sijs	Das
Goudvink	Sperwer	Edelhert
Grasmus	Staartmees	Eekhoorn
Graspieper	Tjiftjaf	Egel
Grauwe Vliegenvanger	Tuinfluiter	Gewone pad
Groene Specht	Turkse Tortel	Haas
Groenling	Veldleeuwerik	Hazelworm
Grote Bonte Specht	Vink	Huisspitsmuis
Grote Lijster	Vuurgoudhaan	Konijn
Havik	Wielewaal	Levendbarende hagedis
Heggenmus	Wilde Eend	Ree
Holenduif	Winterkoning	Rosse woelmuis
Houtduif	Witte Kwikstaart	Vos
Houtsnip	Zanglijster	Wezel
Huisemus	Zwarte Mees	Wild zwijn
IJsvogel	Zwarte Roodstaart	Wolfskers
Klapekster	Zwarte Specht	
Kleine Bonte Specht	Zwartkop	

BIJLAGE 5 POV Gelderland

Soortenvrijstellingslijst voor ruimtelijke ingrepen en bestendig beheer of onderhoud

Behorende bij de Omgevingsverordening Gelderland

Soorten als bedoeld in artikel 3.7.2.3.

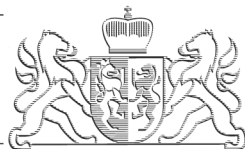
Bijlage 28

Vrijstelling soorten ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden en bestendig beheer en onderhoud

Gebied: binnen de gehele provincie.

Periode: gedurende het hele jaar.

Soort	Toegestane middelen vangen
Aardmuis	Vangkooi en kastval
Bosmuis	Vangkooi en kastval
Bruine kikker	Schepnet
Bunzing	Vangkooi en kastval
Dwergmuis	Vangkooi en kastval
Dwergspitsmuis	Vangkooi en kastval
Egel	Vangkooi en kastval
Gewone bosspitsmuis	Vangkooi en kastval
Gewone pad	Schepnet
Haas	Vangkooi en kastval
Hermelijn	Vangkooi en kastval
Huisspitsmuis	Vangkooi en kastval
Kleine watersalamander	Schepnet
Konijn	Vangkooi, kastval, fred met buidel
Meerkikker	Schepnet
Middelste groene kikker	Schepnet
Ondergrondse woelmuis	Vangkooi en kastval
Ree	Vangkooi en kastval
Rosse woelmuis	Vangkooi en kastval
Tweekleurige osspitsmuis	Vangkooi en kastval
Veldmuis	Vangkooi en kastval
Vos	Vangkooi en kastval
Wezel	Vangkooi en kastval
Woelrat	Vangkooi en kastval

**VERKLARING VAN GEEN BEDENKINGEN
WET NATUURBESCHERMING**

Aanvrager : het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente
Harderwijk
Datum besluit : 15 maart 2018
Onderwerp : de aanleg van twee mountainbikeroutes in de gemeente Ermelo en
Harderwijk
Plaatsnaam : Ermelo, Harderwijk
OLO-nummer : OLO3154803
Zaaknummer : 2018-002555
Natura 2000-gebied(en) : Veluwe

Let op:

Onderhavige vvgb betreft uitsluitend een concept. De definitieve vvgb wordt pas door ons verleend, nadat het ontwerpbesluit op de omgevingsvergunning ter inzage heeft gelegen en eventueel zienswijzen zijn ingekomen. Na afloop van de inzagetermijn en verwerking van de zienswijzen dient u ons dan ook te verzoeken om afgifte van een definitieve vvgb. Hierbij moet het ontwerpbesluit aan ons worden gezonden. Ook het definitieve besluit op de omgevingsvergunning dient u aan ons toe te sturen.

De voorschriften van de (concept) vvgb dienen te worden overgenomen in het (ontwerp)besluit op de omgevingsvergunning.

1 VERKLARING VAN GEEN BEDENKINGEN

1.1 Onderwerp

Gedeputeerde Staten hebben op 13 februari 2018 een verzoek ontvangen van het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Harderwijk om een verklaring van geen bedenkingen (verder vvgb) naar aanleiding van een aanvraag om een omgevingsvergunning van 21 augustus 2017. Het project betreft de realisatie van twee mountainbikeroutes in de gemeente Ermelo en Harderwijk. Hiervoor zal gebruik worden gemaakt van bestaande paden, maar er zullen ook nieuwe paden worden gecreëerd, de zogenaamde singletracks van 60 tot 100 cm breed, die in één richting gereden worden.

1.2 Besluit

Gedeputeerde Staten van Gelderland;
Gelet op artikelen 6.10a Besluit omgevingsrecht;

HEBBEN BESLOTEN

een vvgb conform de beschrijving in de aanvraag te **verlenen** onder de volgende voorschriften:

Algemene voorschriften

1. De vvgb geldt voor het project zoals aangegeven op de kaarten in bijlage 2 en 3.
2. De af te sluiten paden worden afgesloten middels een fysieke ingreep waardoor het pad niet meer gebruikt kan worden als fietsroute, bijvoorbeeld het aanbrengen van bomen over het pad of het inplanten van een deel van het pad.

3. De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de Wespandief, Zwarte specht en bosmieren.
4. De deskundige op het gebied van de Wespandief, Zwarte specht en bosmieren houdt alle bevindingen bij in een logboek. In het logboek wordt vermeld op welke data de deskundige aanwezig was, welke werkzaamheden zijn uitgevoerd en (indien van toepassing) hoeveel exemplaren van welke soorten op welke locatie zijn waargenomen.
5. Werkzaamheden mogen slechts worden uitgevoerd in de periode 15 augustus t/m 15 maart.
6. Er worden geen dikke bomen met holtes gekapt.
7. Tijdens de aanleg van de mountainbikeroutes dient minimaal 50 meter afstand gehouden te worden van horstbomen van Wespandief.
8. Tijdens de aanleg van de mountainbikeroutes dient minimaal 50 meter afstand gehouden te worden van nestbomen van Zwarte specht.
9. Indien tijdens de aanleg van de mountainbikeroutes een bosmierennest wordt aangetroffen dan wordt deze gespaard en wordt de route verlegd.

1.3 Handhaving

Artikel 2.27, lid 5, Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (verder Wabo) bepaalt dat de vvgb bij de beschikking wordt gevoegd. Gelet op het bepaalde in artikel 5.2, lid 4, Wabo dient deze vvgb tijdens de aanleg op de locatie beschikbaar te zijn.

2 PROCEDURE

Aanvraag en procesverloop

Op 13 februari 2017 ontvingen wij een aanvraag van het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Harderwijk voor afgifte van een vvgb.

De vvgb wordt aangevraagd in verband met de aanleg van twee mountainbikeroutes in de gemeente Ermelo en Harderwijk. Het plan richt zich op een goede zonering van recreatieve stromen, waardoor grote stukken van het Natura 2000-gebied ontzien worden en de recreatieve druk afneemt. Hiermee wordt de route zelf drukker en de rest van het gebied rustiger.

Uitgangspunt bij de lokalisering van singletracks is om dat zo dicht mogelijk bij een reeds verstoorde locatie (bijv. pad) te doen. Alleen in uitzonderingsgevallen zal er voor gekozen worden om een bosperceel te doorkruisen, mits er geen bijzondere natuurwaarden aangetast worden. Tevens zijn heideterreinen en open bosranden grotendeels vermeden voor de aanleg van de mountainbikeroutes.

¹ De provincie Gelderland verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Met betrekking tot soorten of specifieke soorten kan als deskundige ook iemand worden aangemerkt die:

- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

Voor de aanleg zal gebruik gemaakt worden van bestaande paden, maar er zullen ook nieuwe paden worden gecreëerd, de zogenaamde singletracks van 60-100 cm breed, die in één richting gereden worden. Tevens zal een aantal paden worden afgesloten.

Het uitzetten van de tracés van singletracks wordt gedaan door een boscoloog en de beheerder/ecoloog van de grondeigenaar.

Voor de aanleg zal gebruik gemaakt worden van een kleine shovel met een werkbreedte van ca. 1 meter.

Voor de beoordeling van de aanvraag is het aanvraagformulier Omgevingsvergunning inclusief bijlagen, d.d. 21 augustus 2017, gebruikt.

Er is voor het aangevraagde project/de werkzaamheden niet eerder een vvgb of ontheffing of vergunning verleend.

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Op deze aanvraag is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

3 BEOORDELING VAN DE AANVRAAG

3.1 Ontheffing soorten op grond van hoofdstuk 3

Onderzoek

In de aanvraag beschreven wijze van uitvoering van het onderzoek

Als vooronderzoek heeft literatuuronderzoek plaatsgevonden (NDFF, literatuur). Op 3 juli 2017 heeft veldbezoek plaatsgevonden waarbij gericht gekeken is naar de potenties van het plangebied voor beschermde diersoorten en de mogelijke functies. Dit veldbezoek vormt de basis voor de natuurtoets van 28 november 2017.

In de aanvraag beschreven ecologische waarden

Tijdens de onderzoeken zijn aangetroffen:

- Geschikte bomen voor vleermuizen;
- Grondgebonden zoogdieren als Ree, Edelhert, Konijn en Das. Ook is het terrein geschikt voor zoogdieren zoals Wild zwijn, Vos, Bosspitsmuis, Egel, Huismuis, Bruine rat, Bosmuis, marterachtigen etc.;
- Geschikt habitat voor beschermde amfibieën, vissen en/of reptielen. (Levendbarende hagedis, Adder, Hazelworm, Bruine kikker en Gewone pad).

Niet aangetroffen zijn:

- Nesten of territoria van jaarrond beschermde vogelsoorten;
- Beschermde vlinders, libellen en juffers;
- Beschermde planten.

In de aanvraag beschreven effecten van het project op de ecologische waarden

Geen effecten te verwachten op:

- Jaarrond beschermde vogelsoorten;
- Grondgebonden zoogdieren (Boommarter, Das, Edelhert, Rode eekhoorn, Wild zwijn);
- Reptielen en amfibieën (Adder, Hazelworm, Levendbarende hagedis, overige soorten).

In de aanvraag beschreven preventieve maatregelen om effecten te voorkomen

Omdat de aanleg buiten het broedseizoen plaatsvindt, wordt verstoring van broedende vogels voorkomen. Voor het broedseizoen wordt 15 maart – 15 augustus aangehouden.

Er worden geen dikke oude bomen met holtes gekapt.

Wanneer bij het uitvlaggen horstbomen van roofvogels worden aangetroffen dan wordt minimaal 25 meter afstand aangehouden.

Er wordt een afstand van minimaal 25 meter tot een Dassenburcht gehouden, bij voorkeur wordt 50 meter aangehouden.

Er worden geen werkzaamheden verricht in rustgebieden aangewezen voor het Edelhert en het Wild zwijn.

Bij het verwijderen van liggend hout wordt voorzichtig gehandeld zodat beschadiging en doden van Hazelworm en Levendbarende hagedis wordt voorkomen.

Tijdens de aanleg wordt rekening gehouden met overige soorten flora en fauna zodat deze zo min mogelijk verstoord worden (voorzorgsbeginsel). Daarbij wordt speciaal aandacht gegeven aan standplaatsen van kwetsbare bosflora en nesten en routes van Bosmieren.

In de aanvraag beschreven overtredingen van verbodsbepalingen

Aan de hand van het voorgaande is in de aanvraag bepaald dat geen verbodsbepalingen worden overtreden.

Beoordeling

Beoordeling van de resultaten van het ecologisch onderzoek en de preventieve maatregelen

Wij hebben het ecologisch onderzoek beoordeeld en wij oordelen dat het onderzoek op de juiste wijze is uitgevoerd en compleet is. Daarbij zijn de voorgestelde preventieve maatregelen voldoende om negatieve effecten op beschermde soorten te kunnen uitsluiten.

Conclusie

Gelet op het voorgaande hoeft geen ontheffing verleend te worden want er worden geen verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden omdat er voldoende preventieve maatregelen worden genomen.

De werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd conform de aanvraag.

3.2 Vergunning gebieden op grond van hoofdstuk 2

In de aanvraag beschreven natuurwaarden

Habitattypen

Het habitatype H2310 Stui fzandheiden met struikhei ligt langs de bestaande route Harderwijk, maar de nieuwe single tracks gaan er niet doorheen.

Het habitatype H2330 Zandverstuivingen ligt langs de bestaande route Harderwijk, maar de nieuwe single tracks gaan er niet doorheen.

Het habitatype H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden) ligt nabij de bestaande route Harderwijk, maar de route en de nieuwe single tracks gaan er niet doorheen.

Het habitatype H4030 Droge heiden ligt langs de bestaande route Ermelo, maar de nieuwe single tracks gaan er niet doorheen.

De route Harderwijk gaat deels door het habitatype H9120 Beuken-eikenbossen met hulst.

Het habitatype H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen) ligt nabij de bestaande route Harderwijk, maar de route en de nieuwe single tracks gaan er niet doorheen.

De overige aangewezen habitattypen zijn niet aanwezig in het onderzoeksgebied.

Habitatrichtlijnsoorten

Ter plekke van de aan te leggen routes is geen geschikt leefgebied voor aangewezen habitatrichtlijnsoorten aanwezig.

Broedvogels

Ter plekke van de nieuwe single tracks is leefgebied van Zwarte specht, Nachtzwaluw en Wespendif aanwezig.

In de aanvraag beschreven relevante factoren

De volgende relevante factoren worden in de natuurtoets besproken:

- oppervlakteverlies;
- verstoring.

In de aanvraag beschreven negatieve effecten van de gevraagde activiteiten, niet zijnde de effecten van stikstof

Habitattypen

Het habitattype H9120 Beuken-eikenbossen met hulst wordt over een lengte van ca. 100 meter doorsneden door een nieuwe single track van de route Harderwijk. Hierbij wordt over een lengte van 100 meter en over een breedte van 1 meter strooisellaag verwijderd, waarbij kenmerkende plantensoorten voor het habitattype zo goed als mogelijk gespaard worden.

Broedvogels

Bij het uitzetten en plannen van de route zijn de voor Nachtzwaluw geschikte stukken die direct grenzen aan geschikte heide vermeden. Effecten op de populatie Nachtzwaluwen wordt op deze wijze uitgesloten.

Om verstoring van broedgebied van de Zwarte specht op voorhand te voorkomen, is er bij het plannen en uitzetten van de route gelet op geschikte en/of bekende broedlocaties voor de Zwarte specht. Deze locatie zijn vermeden om verstoring tegen te gaan. Tevens zijn bij het plannen van de route bosmierennesten vastgelegd. Mochten bij het uitvlaggen nieuwe nesten gevonden worden, is de standaardwerkwijze dat ook deze gespaard worden en de route wordt omgeleid. Op deze wijze worden effecten op de populatie van de Zwarte specht op voorhand voorkomen.

Op basis van data NDFF, het veldbezoek en gegevens van de terreinbeheerder is getracht om alle horstbomen (dus niet allen Wespendif) in de omgeving van de stukken nieuwe single track op te sporen. Bij het uitvlaggen vindt hierop nog een laatste check plaats. Op deze wijze worden effecten op de populatie van de Wespendif op voorhand voorkomen.

In de aanvraag beschreven significante effecten van de gevraagde activiteiten

In de natuurtoets is geoordeeld dat significante effecten uitgesloten zijn.

In de aanvraag voorgestelde passende maatregelen

In de aanvraag zijn de volgende maatregelen opgenomen om negatieve (niet significante) effecten te voorkomen.

Het opwaarderen van de route heeft al een concentrerend effect. Daarnaast zullen nog enkele paden afgesloten worden zodat deze niet langer toegankelijk zijn en er geen verstoring meer zal plaatsvinden. De ligging van de af te sluiten paden is in bijlage 2 en 3 weergegeven.

Daarnaast zal de aanleg van de route buiten het broedseizoen plaatsvinden en wordt bij het uitvlaggen een afstand van 25 meter tot een aangetroffen horstbomen van roofvogels aangehouden.

Indien nieuwe bosmierennesten worden aangetroffen, zullen deze gespaard worden en de route worden omgelegd.

Beoordeling van de overige effecten van de aanvraag op de instandhoudingsdoelstellingen

Wij onderschrijven de conclusies en de daaraan ten grondslag liggende motivaties van de natuurtoets. In het kader van zorgvuldig handelen dient een afstand van 50 meter tot een aangetroffen horstboom van roofvogels aangehouden te worden. Op grond van deze ecologische beoordeling en de te treffen maatregelen wordt de zekerheid verkregen dat de aangevraagde activiteit niet leidt tot significante effecten op de instandhoudingsdoelen.

De vergunning kan worden verleend.

3.3 Conclusie

Uit de beoordeling van de effecten volgt dat significant negatieve effecten zijn uitgesloten.

De vvgb kan worden verleend.

OVERIGE VERPLICHTINGEN

Wij wijzen u er op dat u zelf verantwoordelijk bent voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.

Arnhem, 15 maart 2018

bijlagen:

- Bijlage 1: Ligging projectgebied
- Bijlage 2: Detailkaarten mountainbikeroute Harderwijk met af te sluiten paden (paarse lijnen)
- Bijlage 3: Detailkaarten mountainbikeroute Ermelo met af te sluiten paden (paarse lijnen)

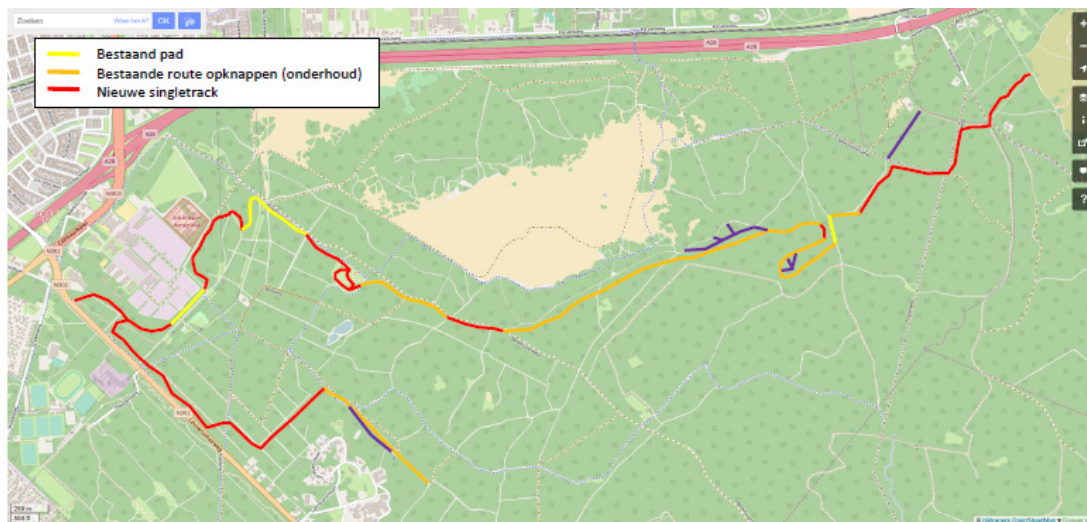
Bijlage 1

Ligging projectgebied

Bijlage 2

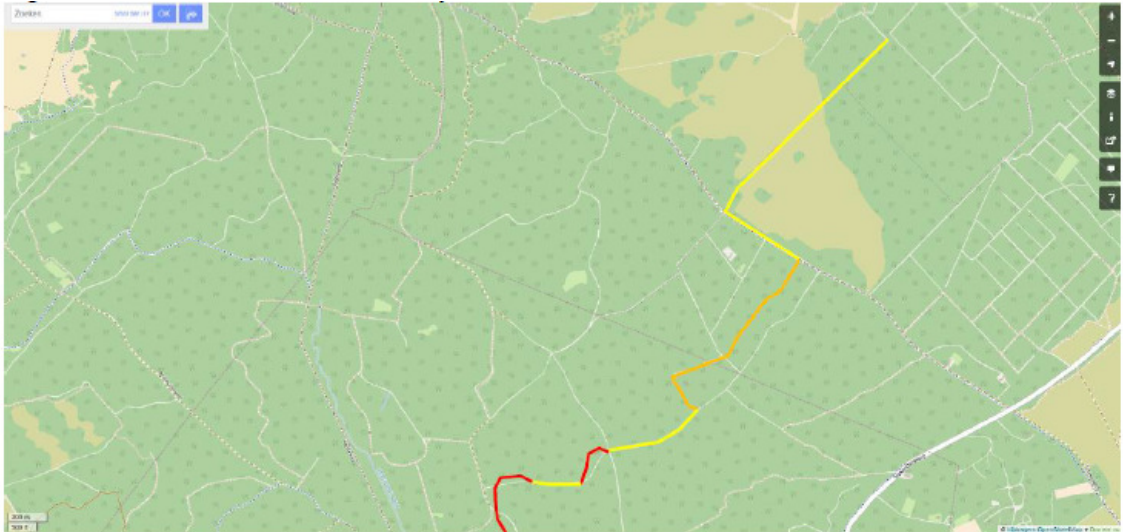
Detailkaarten mountainbikeroute Harderwijk met af te sluiten paden (paarse lijnen)

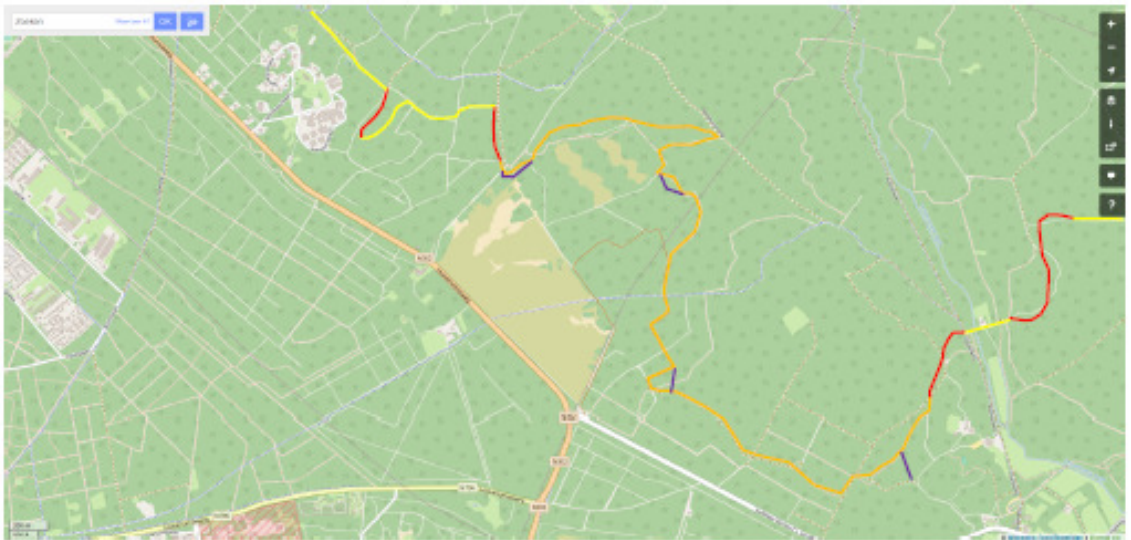
Figuur 2a.

Figuur 2b.

Figuur 2c.

Figuur 2d.

Bijlage 3

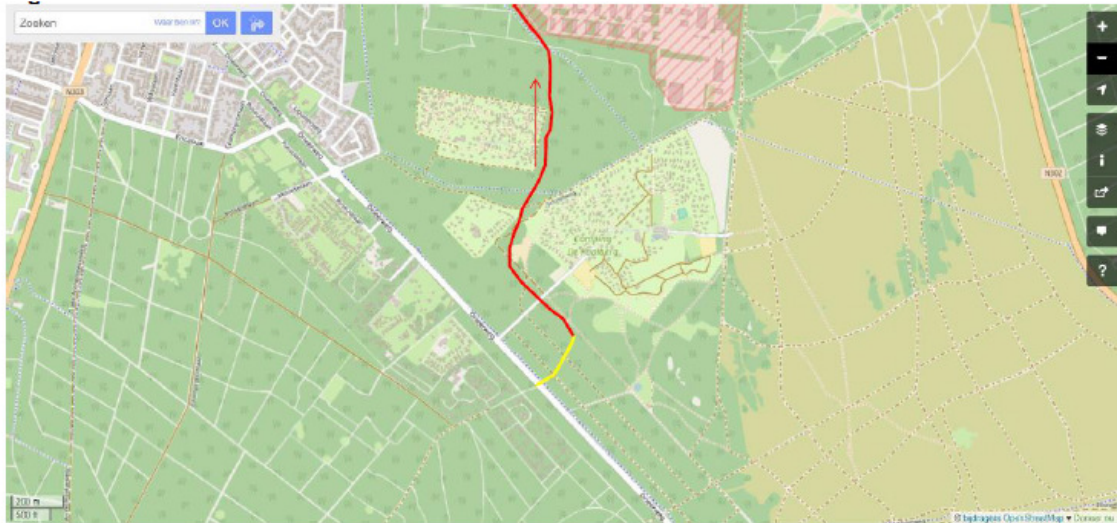
Detailkaarten mountainbikeroute Ermelo met af te sluiten paden (paarse lijnen)

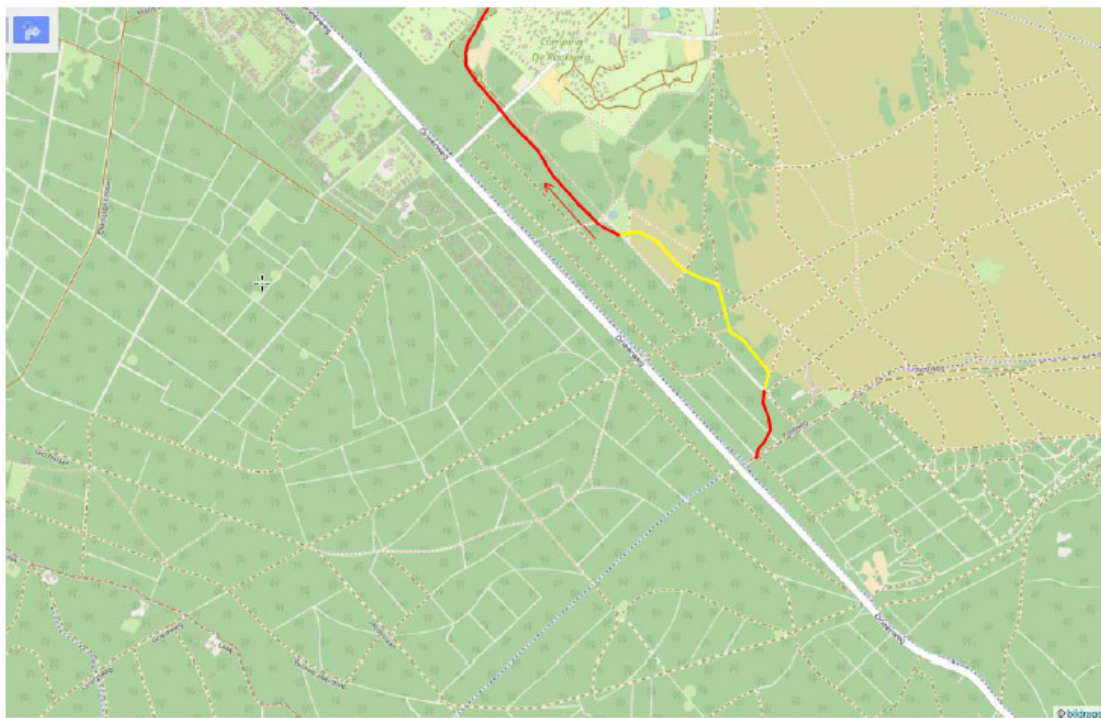
Figuur 3a.

Figuur 3b.

Figuur 3c.

Figuur 3d.

Figuur 3e.